CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM doo, Podgorica

Finansijski iskazi za 2018. godinu u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore

i

Izvještaj nezavisnog revizora

BDO

SADRŽAJ

	Strana
IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1-2
FINANSIJSKI ISKAZI	
Iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha)	3
Iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja)	4
Iskaz o promjenama na kapitalu	5
Iskaz o novčanim tokovima	6
Napomene uz finansijske iskaze	7-42
IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA	

Tel: +382 20 228 449
Fax: +382 20 228 449
www.bdo.co.me

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120
81000 Podgorica
Crna Gora

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem doo, Podgorica

Izvještaj o finansijskim iskazima

Izvršili smo reviziju priloženih finansijskih iskaza Društva Crnogorski elektrodistributivni sistem doo, Podgorica (u daljem tekstu "Društvo"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (Bilans stanja) na dan 31. decembra 2018. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom rezultatu (Bilans uspjeha), iskaz o novčanim tokovima i iskaz o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske iskaze.

Odgovornost rukovodstva za finansijske iskaze

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o ovim finansijskim iskazima na osnovu izvršene revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list Crne Gore", br. 01/2017) i Međunarodnim standardima revizije primjenjivim u Crnoj Gori. Ovi standardi nalažu da se pridržavamo etičkih zahtjeva i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski iskazi ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka radi pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i objelodanjivanjima u finansijskim iskazima. Odabrani postupci su zasnovani na revizorskom prosuđivanju, uključujući procjenu rizika postojanja materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške. Prilikom procjene rizika, revizor sagledava interne kontrole relevantne za sastavljanje i istinito prikazivanje finansijskih iskaza radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o djelotvornosti internih kontrola pravnog lica. Revizija takođe uključuje ocjenu adekvatnosti primijenjenih računovodstvenih politika i opravdanost računovodstvenih procjena izvršenih od strane rukovodstva, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih iskaza.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbjeđuju osnove za izražavanje našeg mišljenja sa rezervom.

Osnove za mišljenje sa rezervom

Na dan 31. decembra 2018. godine, nekretnine, postrojenja i oprema iskazani po neto sadašnjoj vrijednosti od EUR 321,774,376 (31. decembar 2017. godine: EUR 270,574,238) uključuju sredstva ukupne neto sadašnje vrijednosti od EUR 11,892,209 (31. decembar 2017. godine: EUR 11,425,366) bez odgovarajuće dokumentacije o vlasništvu. Shodno tome, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo da li bi određene korekcije bile neophodne u vezi sa stanjem navedenih sredstava na dan 31. decembra 2018. godine, i na dan 31. decembra 2017. godine, kao i povezanih pozicija u iskazu o ukupnom rezultatu, iskazu o promjenama na kapitalu i iskazu o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan.

BDO d.o.o. Podgorica; Registarski broj 5-0600769 u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici; Matični broj 02828235
PIB 02828235; PDV 30/31-10388-5; Poslovni račun: 540-0000000004377-12 kod Erste banke a.d. Podgorica
Upisani i uplaćeni osnivački kapital Društva 10.000,00 EUR
BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.
BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.
BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Vlasnicima Crnogorski elektrodistributivni sistem doo, Podgorica

Izvještaj o finansijskim iskazima (Nastavak)

Osnove za mišljenje sa rezervom (Nastavak)

Na dan 31. decembra 2018. godine, dugoročna rezervisanja za naknade zaposlenima koja se odnose na rezervisanja po osnovu prava na otpis dijela stambenih kredita iznose EUR 3,144,468 (31. decembar 2017. godine: EUR 4,157,799). Društvo priznaje rezervisanja za naknade po osnovu prava na otpis budućih stambenih kredita uzimajući u obzir samo dužinu radnog staža zaposlenih i da li je zaposlenom u prošlosti već odobren kredit, ali ne i ostale relevantne faktore bitne za rješavanje stambenih potreba zaposlenih kao što su: bračni status, broj djece koju zaposleni izdržava, kao i da li je njegovom supruzniku u prošlosti već odobren kredit. Zbog nedovoljene dostupnosti ovih podataka i njihovoj čestoj promjeni a koji su neophodni za obračun rezervisanja, nijesmo bili u mogućnosti da utvrdimo iznos potencijalnih promjena na već formiranim rezervisanjima za naknade zaposlenima po osnovu prava na otpis dijela stambenih kredita i neraspoređenoj dobiti na dan 31. decembra 2018. godine i neto rezultatu za godinu završenu na taj dan.

Mišljenje

Po našem mišljenju, osim za potencijalne efekte koje na finansijske iskaze imaju pitanja iznijeta u Osnovama za mišljenje sa rezervom, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2018. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja za period od 1. januara do 31. decembra 2018. godine, u skladu sa računovodstvenim propisima važećim u Crnoj Gori, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomeni 3. uz finansijske iskaze.

Ostala pitanja

Finansijski iskazi za 2017. godinu su bili predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izvještaju od 28. maja 2018. godine izdao mišljenje sa rezervom u vezi sa vlasništvom nad imovinom i rezervisanjem za beneficije zaposlenima.

Izvještaj o godišnjem izvještaju menadžmenta

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i tačnost godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu ("Službeni list Crne Gore", br. 52/2016). Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o usklađenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta Društva za 2018. godinu sa finansijskim iskazima za tu poslovnu godinu i da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa Zakonom o računovodstvu. Naši postupci u tom pogledu su obavljeni u skladu sa Međunarodnim standardom revizije 720 "Odgovornost revizora u vezi sa ostalim informacijama u dokumentima koji sadrže finansijske izvještaje koji su bili predmet revizije" i ograničeni su samo na ocjenu usaglašenosti godišnjeg izvještaja menadžmenta sa revidiranim finansijskim iskazima.

Po našem mišljenju, godišnji izvještaj menadžmenta Društva za 2018. godinu, po svim materijalno značajnim pitanjima, usklađen je sa revidiranim finansijskim iskazima Društva za 2018. godinu i sastavljen je u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Podgorica, 14.05.2019. godine

Društvo za reviziju IBDO d.o.o. Podgorica

Milovan Popović
Ovlašćeni revizor

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU (BILANS USPJEHA)
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
U EUR

	Napomena	01.01.-31.12.2018	01.01.-31.12.2017
POSLOVNI PRIHODI		**96,206,283**	**93,355,978**
Prihodi od prodaje	5	95,472,305	92,994,431
Ostali poslovni prihodi	6	733,978	361,547
POSLOVNI RASHODI		**(89,336,067)**	**(85,598,745)**
Nabavna vrijednost prodate robe	7	(18,620,828)	(16,437,494)
Troškovi materijala	8	(4,888,434)	(4,194,102)
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	9	(26,777,917)	(24,435,699)
Troškovi amortizacije i rezervisanja	10	(17,109,584)	(18,254,255)
Ostali poslovni rashodi	11	(21,939,304)	(22,277,195)
POSLOVNI REZULTAT		**6,870,216**	**7,757,233**
FINANSIJSKI PRIHODI	12	455,273	189,068
FINANSIJSKI RASHODI	13	(537,565)	(310,151)
FINANSIJSKI REZULTAT		**(82,292)**	**(121,083)**
OSTALI PRIHODI	14	3,575,647	805,295
OSTALI RASHODI	15	(4,530,371)	(2,333,527)
REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI		**(954,724)**	**(1,528,232)**
REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA		**5,833,200**	**6,107,918**
REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA		5,833,200	6,107,918
PORESKI RASHOD PERIODA		**(247,311)**	**(286,449)**
Tekući porez na dobit	16	-	-
Odloženi poreski prihodi ili rashodi		(247,311)	(286,449)
NETO REZULTAT		**5,585,889**	**5,821,469**

Napomene na stranama od 7 do 42
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

Priloženi finansijski iskazi su odobreni za izdavanje od strane Izvršnog direktora Društva na dan 11.04.2019. godine i potpisani su u ime rukovodstva Društva od strane:

Lice odgovorno za sastavljanje finansijskih iskaza

Vjera Radović

Izvršni direktor

Zoran Dukanović

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o. Podgorica
10

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI (BILANS STANJA)
Na dan 31. decembra 2018. godine
U EUR

	Napomena	31.12.2018.	31.12.2017.
AKTIVA			
STALNA IMOVINA		**322,974,521**	**273,313,791**
Nematerijalna ulaganja	17	644,061	509,892
Nekretnine, postrojenja i oprema	18	321,774,376	270,574,238
Dugoročni finansijski plasmani	20	556,084	2,229,661
ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	16	**198,273**	**210,539**
STALNA SREDSTVA NAMIJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	19	**1,128,400**	**-**
OBRTNA SREDSTVA		**92,361,615**	**97,265,327**
Zalihe	21	14,536,365	9,888,174
Potraživanja	22	18,586,620	23,878,098
Kratkoročni finansijski plasmani	23	43,500,000	25,000,000
Gotovinski ekvavalenti i gotovina	24	15,563,071	20,433,163
Porez na dodatu vrijednost i AVR	25	175,559	18,065,892
UKUPNA AKTIVA		**416,662,809**	**370,789,657**
PASIVA			
KAPITAL		**327,354,684**	**273,156,311**
Osnovni kapital	26	281,920,634	278,101,754
Rezerve		(179,433)	(312,902)
Revalorizacione rezerve		43,293,365	-
Neraspoređena dobit		6,952,659	5,821,469
Gubitak		(4,632,541)	(10,454,010)
DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE		**44,133,994**	**42,351,884**
Dugoročna rezervisanja	27	11,316,340	14,580,512
Dugoročni krediti	28	20,555,682	12,487,462
Dugoročne obaveze	29	12,261,972	15,283,910
Odložene poreske obaveze	16	**5,737,847**	**1,271,424**
KRATKOROČNE OBAVEZE		**39,436,284**	**54,010,038**
Kratkoročne finansijske obaveze	28	685,933	685,933
Obaveze iz poslovanja	30	16,002,558	22,035,246
Ostale kratkoročne obaveze i PVR	31	22,481,743	30,828,547
Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	32	266,050	460,312
UKUPNA PASIVA		**416,662,809**	**370,789,657**

Napomene na stranama od 7 do 42
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
U EUR

Opis	Osnovni kapital	Rezerve	Revalorizacione rezerve	Neraspoređena dobit	Gubitak	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2017. godine	**278,101,754**	**-**	**-**	**-**	**(10,454,010)**	**267,647,744**
Neto promjene u 2017. godini	-	(312,902)	-	5,821,469	-	5,508,567
Stanje na dan 31. decembar 2017. godine	**278,101,754**	**(312,902)**	**-**	**5,821,469**	**(10,454,010)**	**273,156,311**
Početno stanje na dan 1.januar 2018.godine	**278,101,754**	**(312,902)**	**-**	**5,821,469**	**(10,454,010)**	**273,156,311**
Neto promjene u 2018. godini	3,818,880	133,469	43,293,365	1,131,190	5,821,469	**54,198,373**
Stanje na dan 31. decembar 2018. godine	**281,920,634**	**(179,433)**	**43,293,365**	**6,952,659**	**(4,632,541)**	**327,354,684**

Napomene na stranama od 7 do 42
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE
U periodu od 1. januara do 31. decembra 2018. godine
U EUR

	2018.	2017.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Rezultat prije oporezivanja	**5,833,200**	**6,107,918**
Amortizacija	14,210,643	14,512,408
Promjena zaliha	(4,869,992)	1,468,126
Promjena potraživanja	7,120,626	(8,916,230)
Promjena obaveza prema dobavljačima	(18,042,121)	13,724,072
Promjena rezervisanja	(3,169,495)	(990,101)
Plaćene kamate	(400,607)	(124,018)
Porez na dobitak	-	-
Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	(1,611,906)	(86,934)
Promjena odloženih poreza i drugih nepomenutih aktivnosti	24,439,672	12,569,208
Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	**23,510,019**	**38,264,449**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**418,743**	**224,646**
Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	-	69,960
Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	-	-
Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	418,743	154,686
Primljene dividence	-	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	**(37,120,235)**	**(51,183,919)**
Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	(20,254,333)	(23,825,137)
Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	(16,865,902)	(27,358,782)
Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja	**(36,701,491)**	**(50,959,273)**
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**9,000,000**	**13,361,365**
Uvećanje osnovnog kapitala	-	-
Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	9,000,000	7,000,000
Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	-	6,361,365
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	**(678,619)**	**-**
Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	(678,619)	-
Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja	**8,321,381**	**13,361,365**
NETO TOK GOTOVINE	**(4,870,091)**	**666,541**
GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	**20,433,162**	**19,766,622**
GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	**15,563,071**	**20,433,163**

Napomene na stranama od 7 do 42
čine sastavni dio ovih finansijskih iskaza

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica („Društvo“ ili „CEDIS“) osnovano je 30. juna 2016. godine od strane Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić („Osnivač“ ili „EPCG“), kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata u Podgorici pod registracionim brojem 5-0766918/ 001. EPCG je 100% vlasnik Društva.

Na osnovu Odluke Odbora Direktora Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić o osnivanju Društva sa ograničenom odgovornošću „Crnogorski elektrodistributivni sistem“ koju je usvojila Skupština akcionara 23. juna 2016. godine, osnovan je Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica koji od 1. jula 2016. godine posluje kao samostalni pravni subjekat sa licencom za obavljanje poslova operatora distributivnog sistema od kada je i zvanično počeo sa radom. CEDIS u okviru jedinstvenog elektroenergetskog sistema Crne Gore obavlja djelatnost distribucije električne energije.

Osnovni cilj Društva je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte u cilju bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema.

Sjedište Društva je u Podgorici, Ivana Milutinovića 12.

Na dan 31. decembra 2018. godine, Društvo je imalo 1,306 zaposlenih (31. decembra 2017. godine 1,346 zaposlenih).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Društvo ima obavezu da vodi svoje računovodstvene evidencije i sastavlja finansijske iskaze u skladu sa Zakonom o računovodstvu („Sl. list CG”, br. 52/2016), odnosno na osnovu Odluke o neposrednoj primjeni Međunarodnih računovodstvenih standarda („MRS“) u Crnoj Gori („Sl. list CG”, br. 69/2002). Shodno tome, Međunarodni standardi finansijskog izvještavanja („MSFI“) primjenjuju se za finansijske iskaze koji obuhvataju period koji počinje sa 1. januarom 2003. godine.

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica ("Sl. list CG", br. 05/2011) koji u pojedinim djelovima odstupa od načina prikazivanja određenih bilansnih pozicija kako to zahtjeva u skladu sa MRS 1 - ,,Prikazivanje finansijskih iskaza“.

Pored toga, u skladu sa Zakonom o računovodstvu, MRS i MSFI objavljeni od strane Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, moraju biti prevedeni od strane odgovarajućeg nadležnog organa Crne Gore koji posjeduje pravo prevoda i objavljivanja istih, odobreno od strane Međunarodne federacije računovođa (IFAC). Dakle, samo MSFI i MRS zvanično prevedeni, odobreni i objavljeni od strane Instituta sertifikovanih računovođa Crne Gore mogu biti u primjeni. Posljednji zvanični prevod je objavljen 31. decembra 2009. godine i obuhvata samo osnovni tekst standarda i interpretacije i ne uključuje osnove za zaključivanje, iliustrativne primjere, uputstva za primjenu, komentare, mišljenja i ostali materijal objašnjenja. Takođe, navedeni prevod ne sadrži i prevod Osnova za pripremu i prezentaciju finansijskih iskaza.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA (Nastavak)

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza (Nastavak)

Shodno navedenom, a imajući u vidu efekte koje navedena odstupanja računovodstvenih propisa Crne Gore od MSFI i MRS mogu imati na prezentaciju finansijskih iskaza Društva, priloženi finansijski iskazi se u tom dijelu razlikuju i odstupaju od MSFI i MRS.

Društvo je u sastavljanju ovih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u Napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Crne Gore.

2.2. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih iskaza

Finansijski iskazi su sastavljeni u skladu sa principom istorijskog troška, osim ukoliko je u računovodstvenim politikama drugačije navedeno.

2.3. Zvanična valuta izvještavanja

Finansijski iskazi prezentovani su u evrima (EUR) - zvanična valuta u Crnoj Gori i izvještajna valuta Društva, i sve iskazane numeričke vrijednosti predstavljene su u evrima (EUR), osim ukoliko je drugačije navedeno.

2.4. Načelo stalnosti poslovanja

Finansijski iskazi su pripremljeni u skladu sa principom nastavka poslovanja koji podrazumjeva da će Društvo nastaviti da posluje u doglednoj budućnosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se vrednuju pri početnom priznavanju po nabavnoj vrijednosti. Nakon početnog priznavanja, nematerijalna ulaganja se iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim, najmanje petogodišnjim, procjenama vrijednosti koje vrše nezavisni procijenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacione rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve; sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti nematerijalnih ulaganja kojima se ukidaju prethodna umanjenja vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Nematerijalna ulaganja se amortizuju u toku korisnog ekonomskog vijeka trajanja i procjenjuju radi obezvređenja kada god postoje indikacije da su nematerijalna ulaganja obezvrijeđena. Period amortizacije kao i metode amortizacije nematerijalnih ulaganja sa ograničenim vijekom trajanja se preispituju najmanje na kraju svake finansijske godine.

Procijenjeni korisni vijek trajanja nematerijalnih ulaganja je od 3 do 5 godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.1. Nematerijalna ulaganja (Nastavak)

Amortizacija nematerijalnih ulaganja se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja.

3.2. Nekretnine, postrojenja i oprema

Nekretnine, postrojenja i oprema inicijalno se iskazuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za naknadno akumuliranu ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja, ako ih ima. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, uvećana za zavisne troškove i troškove dovođenja sredstava u stanje funkcionalne pripravnosti.

Nekretnine, postrojenja i oprema se naknadno iskazuju po fer vrijednosti, zasnovanoj na periodičnim, najmanje trogodišnjim, procjenama vrijednosti koje vrše nezavisni procjenitelji, umanjenoj za kasniju amortizaciju.

Povećanje knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme po osnovu revalorizacije iskazuje se u okviru kapitala na računu revalorizacione rezerve. Smanjenja knjigovodstvene vrijednosti kojima se umanjuju prethodna povećanja vrijednosti istih sredstava terete direktno revalorizacione rezerve, sva ostala smanjenja terete bilans uspjeha. Povećanja knjigovodstvene vrijednosti sredstava kojima se ukidaju prethodna umanjenja vrijednosti se priznaju u korist bilansa uspjeha.

Revalorizacione rezerve se prenose u neraspoređenu dobit u dva slučaja:

1) dok su sredstva još uvijek u upotrebi, u iznosu razlike između amortizacije zasnovane na revalorizacionoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na originalnom trošku imovine i
2) prilikom otuđenja sredstava, u ukupnom preostalom iznosu

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primjenjivo, samo kada postoji vjerovatnoća da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrijednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrijednost zamijenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha perioda u kome su nastali.

Zemljište se ne amortizuje.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.2.. Nekretnine, postrojenja i oprema (Nastavak)

Amortizacija drugih sredstava se obračunava primjenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrijednost do njihove rezidualne vrijednosti tokom njihovog procijenjenog vijeka trajanja, kao što slijedi:

	Procijenjeni vijek trajanja	Stopa amortizacije (%)
Poslovne zgrade	60	1.67
Gradjevinski dio TS	60	1.67
Transformatori	36	2.78
Razvodna postrojenja	36	2.78
Dalekovodi	25-50	2-4
Kablovski vodovi	33-50	2-3.03
Optika	30	3.33
Vozila	8-20	5-12.5
Kancelarijska i pomoćna oprema	5-10	10-20
Namještaj i električni uređaji	8-10	10-12.5
Alat i mjerni instrumenti	3-15	6.67-33.33
Građevinski dio trafostanice	60	1.67
Mjerne garniture	10-15	6.67-10

Rezidualna vrijednost i korisni vijek upotrebe sredstva se revidiraju, i po potrebi koriguju, na datum svakog bilansa stanja.

Knjigovodstvena vrijednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrijednost ukoliko je knjigovodstvena vrijednost veća od njegove procijenjene nadoknadive vrijednosti.

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrijednosti i iskazuju se u bilansu uspjeha u okviru „Ostalih prihoda/(rashoda)“.

3.3. Umanjenje vrijednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vijekom upotrebe ne podliježu amortizaciji i testiraju se na obezvređenje vrijednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podliježu amortizaciji testiranje na obezvređenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmijenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvređenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost je vrijednost veća od fer vrijednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrijednosti u upotrebi. Za svrhu procjene obezvređenja vrijednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva kod kojih je došlo do obezvrijeđenja vrijednosti se revidiraju na svaki izvještajni period zbog mogućeg ukidanja efekata obezvređenja vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.4. Lizing

Određivanje da li je neki aranžman lizing ili sadrži lizing zasniva se na sadržini aranžmana na dan njegovog nastanka: da li ispunjenje aranžmana zavisi od korišćenja posebnog sredstva ili sredstava ili aranžman sadrži pravo na korišćenje tog sredstva.

Finansijski lizing po kome se Društvu suštinski prenose svi rizici i koristi povezani sa vlasništvom nad predmetom lizinga kapitalizuje se na početku lizinga po fer vrijednosti sredstava koja su predmet lizinga ili po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja za lizing, ako je ona niža.

Minimalna plaćanja lizinga se dijele na finansijski trošak i smanjenje neizmirene obaveze po osnovu lizinga u cilju ostvarenja konstantne periodične kamatne stope na preostali saldo obaveza. Finansijski trošak se iskazuje u bilansu uspjeha.

Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom korisnog vijeka upotrebe. Međutim, ukoliko nije sasvim izvjesno da će Društvo steći pravo vlasništva nad sredstvom do kraja trajanja lizinga, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu kraćem od trajanja lizinga ili procijenjenog vijeka trajanja sredstva.

Potraživanja i obaveze po osnovu operativnog lizinga se priznaju kao prihodi i rashodi u bilansu uspjeha tokom period trajanja lizinga.

3.5. Zajmovi i ostali dugoročni finansijski plasmani

3.5.1 Klasifikacija

a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospijeća duži od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva.

U bilansu stanja Društva zajmovi i potraživanja obuhvataju potraživanja, gotovinu i gotovinske ekvivalente i kratkoročne finansijske plasmane u bilansu stanja.

3.5.2 Priznavanje i mjerenje

Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospijeća se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope.

3.5.3 “Netiranje” finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namjera izmirenja na neto osnovi, da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze. Zakonsko pravo na netiranje (poravnanje) ne smije biti uslovljeno budućim događajima te mora biti sprovodivo u toku redovnog poslovanja, u slučaju kašnjenja u ispunjenju obaveza i u slučaju stečaja društva ili ugovorne strane.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.5. Zajmovi i ostali dugoročni finansijski plasmani (Nastavak)

3.5.4 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđeno i gubici po osnovu obezvređenja nastaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava ("nastanak gubitka") i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

Društvo prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvređenju.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha.

Društvo može da odmjerava umanjenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvređivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

3.6. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti

3.6.1. Klasifikacija

a) Ulaganja u zavisna društva

Zavisna društva su sva društva nad kojima Društvo ima pravo da sprovodi finansijske i poslovne politike uglavnom na osnovu posjedovanja više od jedne polovine glasačkog prava.

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju predstavljaju nederivativna sredstva koja su svrstana u ovu kategoriju ili nijesu klasifikovana ni u jednu drugu kategoriju. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima namjeru da ulaganja otuđi u roku od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.6.1. Klasifikacija (Nastavak)

c) Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća

Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća su nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja i fiksnim rokovima dospijeća, koja rukovodstvo ima namjeru i mogućnost da drži do dospijeća. U slučaju da Društvo odluči da proda značajan dio finansijskih sredstava koja se drže do dospijeća, cijela kategorija će biti reklasifikovana kao raspoloživa za prodaju. Finansijska sredstva koja se drže do dospijeća klasifikuju se kao dugoročna sredstva, osim ako su rokovi dospijeća kraći od 12 mjeseci od datuma bilansa stanja; tada se klasifikuju kao kratkoročna sredstva.

3.6.2. Priznavanje i mjerenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove. Finansijska sredstva prestaju da se priznaju po isteku prava na novčani priliv od finansijskog sredstva ili ako je to pravo prenijeto i Društvo je u suštini prenijelo sve rizike i koristi od vlasništva nad sredstvima.

Ulaganja u zavisna i pridružena društva se računovodstveno obuhvataju po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za troškove obezvređenja.

Kada su hartije od vrijednosti klasifikovane kao hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvrijeđene, akumulirane korekcije fer vrijednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspjeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrijednosti“.

Fer vrijednost hartija od vrijednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cijenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrijednosti koje se ne kotiraju), društvo utvrđuje fer vrijednost tehnikama procjene. To uključuje primjenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cijena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo društvo.

3.6.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava

a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je obezvrijeđena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvrijeđeno i gubici po osnovu obezvređenja nastaju samo ako postoji objektivan dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava (“nastanak gubitka”) i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procijenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procijenjeni.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.6.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti (Nastavak)

Kriterijumi koje Društvo koristi da odredi da li postoji objektivan dokaz o gubitku usljed obezvređenja vrijednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Vjerovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji mjerljivo smanjenje u predviđenim budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvijek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:

I. Nepovoljna promjena kreditne sposobnosti dužnika; i
II. Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Društvo prvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz o obezvređenju.

Iznos gubitka se odmjerava kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i sadašnje vrijednost procijenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nijesu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrijednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspjeha. Društvo može da odmjerava obezvređenje vrijednosti na osnovu fer vrijednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cijena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog obezvređenja vrijednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvređivanja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu obezvređenja vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha.

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Društvo procjenjuje da li postoji objektivan dokaz da je umanjena vrijednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procjenu umanjenja vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti Društvo koristi kriterijume navedene u tački (a) gore. U slučaju vlasničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrijednosti ispod njihove nabavne vrijednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrijednosti. Ukoliko postoji bilo koji od tih dokaza za finansijska sredstva raspoloživa za prodaju, akumulirani gubitak – utvrđen kao razlika između troškova sticanja i tekuće fer vrijednosti, umanjene za bilo kakav gubitak zbog umanjenja vrijednosti finansijskog sredstva koji je prethodno priznat u bilansu uspjeha – prenosi se sa kapitala i priznaje u bilansu uspjeha. Gubici zbog umanjenja vrijednosti vlasničkih instrumenata priznati u bilansu uspjeha ne mogu se ukinuti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.6. Učešća u kapitalu povezanih pravnih lica i hartije od vrijednosti (Nastavak)

3.6.3 Umanjenje vrijednosti finansijskih sredstava (Nastavak)

b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju (Nastavak)

Ako se u narednom periodu fer vrijednosti dužničkih hartija od vrijednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha, gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti se ukida u bilansu uspjeha.

3.7. Prestanak priznavanja finansijskih sredstava

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko je:

- došlo do isteka prava na priliv novca po osnovu tog sredstva;
- društvo je zadržalo pravo na priliv novca po osnovu sredstva ali je preuzelo obavezu da izvrši isplatu po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- društvo je izvršilo prenos prava na priliv novca po osnovu sredstva i (a) prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili (b) nije niti prenijelo, niti zadržalo sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom ali je prenijelo kontrolu nad njim.

3.8. Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cijene koštanja i neto prodajne vrijednosti. Cijena koštanja se utvrđuje primjenom metode ponderisanog prosječnog troška. Cijena koštanja materijala obuhvata troškove nabavne vrijednosti i zavisne troškove nabavke. Neto prodajna vrijednost je procijenjena prodajna cijena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu neto ostvarivu prodajnu vrijednost. Oštećene zalihe i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima se otpisuju. Iznos koji se formira na računu 109 provjerava se krajem svakog narednog kvartalnog obračuna, tako što se utvrđuje da li postoji potreba za dodatnom ispravkom vrijednosti zaliha sa usporenim obrtom. Postupak utvrđivanja vrijednosti sporoobrtnih zaliha definisan je procedurom ispravke vrijednosti ovih zaliha koja vrednuje zalihe po FIFO metodi.

3.9. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna. Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrijednosti, a naknadno se odmjeravaju po amortizovanoj vrijednosti, primjenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.9. Potraživanja od kupaca (Nastavak)

Rezervisanje za umanjenje vrijednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, vjerovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (više od 180 dana od datuma dospijeća), izgubljeni sudski sporovi se smatraju indikatorima da je vrijednost potraživanja umanjena, koji se dalje razmatraju od strane menadžmenta za individualna potraživanja. Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrijednosti potraživanja i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom

Knjigovodstvena vrijednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrijednosti, a iznos obezvređenja se priznaje u bilansu uspjeha u okviru pozicije „ostali rashodi“. Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrijednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspjeha u okviru „ostalih prihoda“.

3.10. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac u blagajni, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospijeća do tri mjeseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

U iskazu o tokovima gotovine pod gotovinom i gotovinskim ekvivalentima podrazumijevaju se novčana sredstva na računima kod poslovnih banaka i novčana sredstva oročena kod poslovnih banaka na period do tri mjeseca, koja se mogu brzo konvertovati u poznate iznose gotovine uz beznačajan rizik od promjene vrijednosti.

3.11. Finansijske obaveze

Finansijske obaveze se početno priznaju po fer vrijednosti, uvećanoj u slučaju kredita i pozajmica za direktne troškove transakcije.

Finansijske obaveze Društva uključuju obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze iz poslovanja, i kredite i pozajmice.

Svi krediti i pozajmice inicijalno se priznaju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost primljenog iznosa umanjenog za iznos troškova povezanih sa pozajmicom. Nakon inicijalnog priznavanja, kamatonosni krediti i pozajmice naknadno se vrednuju po amortizovanoj vrijednosti primjenom efektivne kamatne stope.

Amortizovana vrijednost se izračunava uzimajući u obzir troškove, kao i popuste i premije pri izmirenju obaveza. Dobici i gubici se priznaju u bilansu uspjeha (kao prihod ili rashod) pri isknjiženju ili obezvređivanju obaveze, kao i tokom amortizacionog procesa.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.11. Finansijske obaveze (Nastavak)

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je istekao rok važenja obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamijenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu ali pod značajno promijenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmijenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.12. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Društvo ima postojeću zakonsku ili ugovornu obavezu koja je rezultat prošlih događaja; kada je u većoj mjeri vjerovatnije nego što to nije da će podmirenje obaveze iziskivati odliv sredstava; kada se može pouzdano procijeniti iznos obaveze. Rezervisanja se ne priznaju za buduće poslovne gubitke.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, vjerovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao cjeline. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta vjerovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, mala.

Rezervisanje se odmjerava po sadašnjoj vrijednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primjenom diskontne stope prije poreza koja odražava tekuću tržišnu procjenu vrijednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamate.

3.13. Tekući i odloženi porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspjeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu, u kom slučaju se i poreska obaveza priznaje u kapitalu.

a) Tekući porez na dobit

Porez na dobit se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list CG" br. 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16). Stopa poreza na dobit je proporcionalna i iznosi 9% od poreske osnovice.

Oporeziva dobit se utvrđuje na osnovu dobiti Društva iskazane u bilansu uspjeha uz usklađivanje prihoda i rashoda u skladu sa odredbama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG”, br. 80/04, br.40/08, br..86/09, 40/11, 14/12, 61/13, 55/16).

Poreski propisi Crne Gore ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.13. Tekući i odloženi porez na dobit (Nastavak)

b) Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim iskazima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmjerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primijenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je vjerovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namjera da se računi izmire na neto osnovi.

3.14. Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori, Društvo je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima kojima se obezbjeđuje socijalna sigurnost zaposlenih Društvo izdvaja doprinose u društvene penzione fondove na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Društvo nema dalju obavezu plaćanja doprinosa. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospiju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih – otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade

U skladu sa Kolektivnim ugovorom Društvo je obavezno da zaposlenima, pri odlasku u penziju isplati otpremnine u visini šest mjesečnih plata koju bi ostvario za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem se isplaćuje otpremnina, s tim što tako isplaćena otpremnina ne može biti niža od šest prosječnih zarada po zaposlenom isplaćenih u Društvu, za mjesec koji prethodi mjesecu u kome se vrši isplata otpremnine.

Pored toga, Društvo isplaćuje i jubilarne nagrade. Broj mjesečnih zarada za jubilarne nagrade određuju se na osnovu broja godina koje je zaposleni proveo u Društvu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.14. Primanja zaposlenih (Nastavak)

b) Ostala primanja zaposlenih – otpremnine za odlazak u penziju i jubilarne nagrade (Nastavak)

Definisana obaveza za ostala primanja zaposlenih se procjenjuje na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primjenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrijednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primjenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze biti plaćene i koje imaju rok dospijeća koji približno odgovara rokovima dospijeća navedene obaveze. Aktuarski dobici i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promjena u aktuarskim pretpostavkama obračunavaju se na teret ili u korist prihoda i/ili ostalog rezultata tokom očekivanog prosječnog preostalog radnog vijeka zaposlenih.

c) Otpremnine za raskid radnog odnosa

Otpremnine se isplaćuju pri raskidu radnog odnosa prije datuma redovnog penzionisanja, ili kada zaposleni prihvati sporazumni raskid radnog odnosa kao višak radne snage u zamjenu za otpremninu. Društvo priznaje otpremninu pri raskidu radnog odnosa kada je evidentno obavezno da: ili raskine radni odnos sa zaposlenim, u skladu sa usvojenim planom, bez mogućnosti odustajanja; ili da obezbijedi otpremninu za prestanak radnog odnosa kao rezultat ponude u namjeri da se podstakne dobrovoljni raskid radnog odnosa u cilju smanjenja broja zaposlenih. Otpremnine koje dospijevaju u razdoblju dužem od 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrijednost.

d) Stambeni krediti

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih Društva, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,
- po osnovu poboljšanja uslova stanovanja.

U skladu sa Pravilnikom, pravo na stambeni kredit imaju samo oni zaposleni koji su u Društvu/Osnivaču zaposleni u periodu dužem od devet godina, osim zaposlenih koji obavljaju poslove od posebnog značaja za Društvo.

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu radnog staža obaveza umanjuje za 3,4% odobrenih sredstava, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate od 20 godina i kamatnom stopom od 1,5% godišnje na preostali iznos kredita.

Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 20% i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.15. Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrijednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku normalnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, povraćaja robe, rabata i popusta.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmjeriti, kada je vjerovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano.

a) Prihod od prodaje usluga

Prihod od ugovora o uslugama sa fiksnom naknadom priznaje se u periodu kada je usluga izvršena, korišćenjem proporcionalne metode tokom trajanja ugovora.

b) Prihod od kamata

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primjenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrijednosti potraživanja, Društvo umanjuje knjigovodstvenu vrijednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procijenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta, i nastavlja da prikazuje promjene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrijednost umanjena utvrđuje se primjenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

3.16. Troškovi pozajmljivanja

Troškovi pozajmljivanja koji se mogu neposredno pripisati sticanju, izgradnji ili proizvodnji sredstva kojem je obavezno potreban značajan vremenski period da bi bilo spremno za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju (sredstvo koje se kvalifikuje) kapitalizuju se kao dio nabavne cijene tog sredstva. Kapitalizacija troškova pozajmljivanja nastavlja se do dana kada su sredstva spremna za svoju namjeravanu upotrebu ili prodaju.

Društvo kapitalizuje troškove pozajmljivanja koji bi bili izbjegnuti da nije bio učinjen izdatak za sredstvo koje se kvalifikuje. Kapitalizovani troškovi pozajmljivanja izračunavaju se na osnovu prosječnog troška Društva koji se odnosi na finansiranje (ponderisani prosjek troškova pozajmljivanja se primjenjuje na troškove po osnovu nabavke sredstva koje se kvalifikuje), osim u mjeri u kojoj su sredstva pozajmljena isključivo za potrebe sticanja sredstva koje se kvalifikuje. Kada do toga dođe, stvarni troškovi pozajmljivanja, umanjeni za svaki prihod od investiranja po osnovu privremenog investiranja tih pozajmljivanja, kapitalizuju se.

3.17. Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna valuta i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske iskaze Društva odmjeravaju se korišćenjem valute primarnog privrednog okruženja u kome Društvo posluje (“funkcionalna valuta”). Finansijski iskazi Društva pripremljeni su u valuti Euro koja predstavlja fukcionalnu valutu i valutu prikazivanja Društva.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (Nastavak)

3.17. Preračunavanje stranih valuta (Nastavak)

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primjenom deviznih kurseva važećih na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz izmirenja takvih transakcija i iz preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na kraju godine, priznaju se u bilansu uspjeha.

Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju po osnovu kredita i gotovine i gotovinskih ekvivalenata prikazuju se u bilansu uspjeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA

Prezentacija finansijskih iskaza zahtijeva od rukovodstva Društva korišćenje najboljih mogućih procjena, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih iskaza, a budući stvarni rezultati mogu da se razlikuju od procijenjenih iznosa.

Računovodstvene procjene i prosuđivanja se kontinuirano preispituju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se vjeruje da će u datim okolnostima biti razumna.

Osnovne pretpostavke koje se odnose na buduće događaje i ostale značajne izvore neizvjesnosti pri davanju procjene na dan bilansa stanja, a koje snose rizik sa mogućim ishodom u materijalno značajnim korekcijama sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini, predstavljene su u daljem tekstu:

a) Korisni vijek upotrebe nekretnina, postrojenja i opreme

Određivanje korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme se zasniva na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima kao i na širokom broju ekonomskih i industrijskih faktora. Adekvatnost procijenjenog korisnog vijeka trajanja se preispituje godišnje ili kada postoje indikacije značajnih promjena u pretpostavkama.

b) Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme

Obezvređenje postoji kada sadašnja vrijednost sredstava ili jedinice koja generiše novac prevazilazi nadoknadivu vrijednost, koja je viša između fer vrijednosti umanjenja za troškove prodaje i upotrebne vrijednosti. Fer vrijednost se zasniva na nezavisnim prodajnim transakcijama sličnih sredstava ili posmatranim tržišnim cijenama umanjenim za dodatne troškove otuđenja sredstava. Obračun upotrebne vrijednosti se zasniva na modelu diskontovanih novčanih tokova. Nadoknadivi iznos je najosjetljiviji na promjene diskontne stope koja se koristi za diskontovanje novčanih tokova, kao i na buduće novčane tokove koji se očekuju i njihovu stopu rasta koja se koristi za svrhe ekstrapolacije.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

b) Umanjenje vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme (Nastavak)

Društvo podliježe obavezi plaćanja poreza na dobit u skladu sa poreskim propisima Crne Gore. Poreske prijave su predmet odobrenja od strane poreskih organa koji imaju pravo da izvrše naknadne kontrole evidencija poreskog obveznika. Društvo priznaje rezervisanje na osnovu razumnih procijena za moguće efekte pitanja proizašlih iz kontrola poreskih organa. Iznos takvih rezervacija se zasniva na raznim faktorima kao sto su iskustvo prethodnih revizija od strane poreskih organa i različitih tumačenja poreske regulative od strane poreskog obveznika i poreskih organa. Takve razlike u tumačenjima mogu na nastanu po osnovu raznih pitanja.

c) Obaveze za otpremnine za odlazak u penziju

Sadašnja vrijednost obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem brojnih pretpostavki. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto troškova (prihoda) za penzije uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih, tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost obaveza za penzije.

Društvo određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za koje se očekuje da će biti potrebne u cilju izmirenja obaveza za otpremnine za odlazak u penziju. Prilikom određivanja odgovarajuće diskontne stope, Društvo uzima u razmatranje kamatne stope visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u valuti u kojoj će obaveze zaotpremnine za odlazak u penziju biti plaćene i koje imaju rok dospijeća koji približno odgovara rokovima dospijeća obaveze za penzije.

Dodatne informacije su objelodanjene u Napomeni 27.

d) Obaveze za oprošteni dio duga po osnovu stambenih kredita

Sadašnja vrijednost obaveza Društva po osnovu budućih umanjenja kreditnih obaveza zaposlenih (odobrenih u postupcima rješavanja njihovih stambenih potreba) zavisi od brojnih faktora koji se određuju na aktuarskoj osnovi korišćenjem raznih pretpostavki. Pretpostavke korišćene prilikom određivanja neto sadašnje vrijednosti navedenih obaveza uključuju diskontnu stopu, kretanje zarada, fluktuacija zaposlenih, tablice smrtnosti. Bilo koje promjene u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrijednost navedenih obaveza.

Društvo određuje odgovarajuću diskontnu stopu na kraju svake godine. To je kamatna stopa koja treba da bude primijenjena prilikom određivanja sadašnje vrijednosti očekivanih budućih gotovinskih isplata za rješavanje stambenih potreba zaposlenih i pripadajućeg dijela odobrenog umanjenja kredita. Pored standardnih aktuarskih pretpostavki koje se koriste i za određivanje obaveza za otpremnine za odlazak u penziju nakon ispunjenja uslova, prilikom određivanja sadašnje vrijednosti navedenih obaveza koriste se i pretpostavke o vjerovatnoći uzimanja kredita u odnosu na godine radnog staža.

4. KLJUČNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I PROSUĐIVANJA (Nastavak)

e) Sudski sporovi

Društvo vrši rezervisanje za odlive sredstava koji mogu nastati po osnovu aktivnih sudskih sporova koji se vode protiv Društva na dan sastavljanje finansijskih iskaza a prema očekivanom ishodu pojedinačnih sudskih sporova. Ako postoji vjerovatnoća veća od 50% da se sudski spor sa negativnim ishodom dogodi, Društvo vrši rezervisanje do iznosa koji je potreban da se izmiri obaveza u cjelosti. Iako Društvo poštuje načelo opreznosti prilikom procjene, s obzirom da postoji velika doza neizvjesnosti, u određenim slučajevima stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena. U Napomeni 27 su detaljnije objelodanjene okolnosti u vezi sudskih sporova koji se vode protiv Društva na dan 31. decembra 2018. godine.

f) Obezvređenje potraživanja od kupaca i ostalih potraživanja

Društvo obračunava obezvređenje sumnjivih potraživanja na osnovu procijenjenih gubitaka koji nastaju, jer dužnici nisu u mogućnosti da izvrše tražena plaćanja. U procjeni odgovarajućeg iznosa gubitka od obezvređenja za sumnjiva potraživanja.

Društvo se oslanja na starost potraživanja, ranijem iskustvu sa otpisom, bonitetu kupaca i promjenama u uslovima plaćanja. Ovo zahtijeva procjene vezane za buduće ponašanje kupaca i time izazvane buduće naplate u gotovini.

Po mišljenju rukovodstva, nema dodatnih rezervisanja za obezvređenje, koja treba da budu uključena u finansijske iskaze Društva.

5. PRIHODI OD PRODAJE

	2018.	2017.
Prihodi od korišćenja mreže	81,504,876	79,559,840
Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka	11,851,466	11,719,294
Prihodi od prodaje električne energije - neovlašćena potrošnja domaćinstva	783,017	962,510
Prihodi od prodaje električne energije - neovlašćena ostala potrošnja	275,712	339,798
Prihodi od ponovnog uključenja	203,059	193,075
Prihodi od priključenja	164,204	219,914
Prihodi od naknada za priključenje	689,971	-
Ukupno	**95,472,305**	**92,994,431**

6. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od zakupa inventara i opreme	713,590	348,261
Ostali poslovni prihodi	20,388	13,286
Ukupno	**733,978**	**361,547**

7. NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE

	2018.	2017.
Nabavna vrijednost električne energije za pokrivanje dozvoljenih gubitaka u distributivnom sistemu do vrijednosti iz Metodologije	10,379,079	8,435,089
Nabavna vrijednost električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu - dio iznad vrijednosti iz Metodologije	8,241,749	8,002,405
Ukupno	**18,620,828**	**16,437,494**

8. TROŠKOVI MATERIJALA

	2018.	2017.
Troškovi osnovnog materijala	3,070,574	2,615,019
Troškovi pomoćnog materijala	639,320	470,056
Troškovi električne energije	440,846	450,359
Troškovi goriva	737,694	658,668
Ukupno	**4,888,434**	**4,194,102**

9. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA I OSTALI LIČNI RASHODI

	2018.	2017.
Troškovi neto zarada i naknada	13,158,566	13,054,893
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	2,436,634	2,375,714
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret zaposlenih	5,032,330	4,999,105
Doprinosi na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	2,500,350	2,473,153
Naknada zaposlenima za zimnicu	410,586	434,758
Otpremnina – sporazumni raskid radnog odnosa	2,282,401	446,458
Ostali troškovi doprinosa	242,873	249,374
Troškovi naknada fizičkim licima	349,421	28,780
Pomoć zaposlenima i članovima porodice zaposlenog	166,231	179,355
Troškovi službenih putovanja	112,078	136,342
Troškovi naknada članovima odbora direktora	42,338	27,486
Ostali lični rashodi	44,109	30,281
Ukupno	**26,777,917**	**24,435,699**

10. TROŠKOVI AMORTIZACIJE I REZERVISANJA

	2018.	2017.
Troškovi amortizacije nematerijalnih ulaganja	69,754	270,714
Troškovi amortizacije osnovnih sredstava	14,140,889	14,241,694
Rezervisanja za otpremnine i druge beneficije zaposlenih	1,639,874	2,072,946
Troškovi rezervisanja za sudske sporove	1,259,067	1,668,901
Ukupno	**17,109,584**	**18,254,255**

11. OSTALI POSLOVNI RASHODI

	2018.	2017.
Troškovi usluga održavanja	2,603,599	2,737,292
Troškovi poreza	1,415,884	1,843,530
Troškovi usluga matične kompanije	735,782	841,930
Troškovi premija osiguranja	332,159	317,801
Troškovi izdavanja licenci	361,562	432,170
Troškovi transportnih usluga	406,375	448,340
Troškovi zakupnina	269,200	304,957
Troškovi obezbjeđenja objekata	383,780	308,374
Troškovi komunalnih usluga I vode	214,084	214,673
Troškovi neproizvodnih usluga	134,841	145,234
Sudski troškovi i troškovi viještačenja	33,853	95,595
Troškovi registracije vozila	99,712	94,540
Troškovi konsultantskih usluga	81,231	102,714
Troškovi reklame i propagande	99,169	84,653
Troškovi ostalih usluga	97,471	77,801
Troškovi reprezentacije	21,526	20,832
Troškovi platnog prometa	12,397	12,632
Troškovi članarina	6,155	11,710
Ostali nematerijalni troškovi	193,886	143,851
Troškovi nadoknada za korišćenje prenosne mreže	13,291,876	13,131,560
Troskovi prekomjerno preuzete reaktivne energije	804,212	719,086
Troškovi usluga održavanja software-a	340,550	187,920
Ukupno	**21,939,304**	**22,277,195**

12. FINANSIJSKI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi od kamata na stambene kredite	73,753	48,653
Prihodi od kamata na oročene depozite	358,450	130,009
Drugi prihodi od kamata	23,070	10,406
Ukupno	**455,273**	**189,068**

13. FINANSIJSKI RASHODI

	2018.	2017.
Rashodi kamata po aktuarskim obračunima	136,958	186,133
Rashodi zateznih kamata	201,774	116,018
Rashodi kamata po investicionim kreditima	190,833	-
Ostali finansijski rashodi	8,000	8,000
Ukupno	**537,565**	**310,151**

14. OSTALI PRIHODI

	2018.	2017.
Prihodi po osnovu povraćaja poreza i doprinosa	4,695	3,934
Viškovi	5,024	-
Drugi prihodi	572,312	189,450
Prihodi od neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja	2,993,616	611,911
Ukupno	**3,575,647**	**805,295**

15. OSTALI RASHODI

	2018.	2017.
Gubici po osnovu rashodovanja i prodaje nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	454,061	240,320
Naknade šteta	427,800	310,485
Obezvređenje nekretnina, postrojenja opreme I potraživanja	3,396,849	569,783
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala i robe	221,921	47,680
Manjkovi	41	-
Drugi rashodi	29,699	1,165,259
Ukupno	**4,530,371**	**2,333,527**

16. POREZ NA DOBIT

a) Kretanje odloženih poreskih obaveza

	2018.	2017.
Odloženi poreski rashodi i prihodi perioda	247,311	286,449
Ukupno	**247,311**	**286,449**

b) Nepriznata odložena poreska sredstva

Nepriznata odložena poreska sredstva koja su povezana se poreskim dobicima/gubicima i koja se mogu koristiti u narednih pet godina, a koja nisu priznata zbog neizvjesnosti vezanih za pitanje da li će na raspolaganju biti dovoljno dobiti da apsorbuje akumulirane poreske gubitke po godinama nastanka i isteka, prikazani su u sljedećem pregledu:

		2018.	2017.
Godina nastanka 2016.	**Godina isteka 2021.**	742,083	825,925
Ukupno		**742,083**	**825,925**

c) Odložene poreske obaveze i sredstva

Kretanja na odloženim poreskim obavezama I sredstvima su prikazana u pregledu koji slijedi:

	Odlozena poreska obaveza		*Odlozeno poresko sredstvo*	
(U hiljadama EUR)	**2018.**	**2017.**	**2018.**	**2017.**
Stanje na početku godine	1,271,424	774,436	210,539	-
Obračunati odloženi porez u toku godine	4,466,423	496,988	(12,266)	210,539
Stanje na kraju godine	**5,737,847**	**1,271,424**	**198,273**	**210,539**

17. NEMATERIJALNA ULAGANJA

(Iznosi u EUR)	Koncesije i licence	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrijednost			
Stanje, 1. januar 2017. Godine	1,605,834	6,607	1,612,441
Nabavke	-	367,411	367,411
Prenos sa investicija u toku	21,187	(21,187)	-
Stanje, 31. decembar 2017. Godine	**1,627,021**	**352,831**	**1,979,852**
Nabavka	-	203,523	203,523
Prenos sa investicija u toku	283,759	(283,759)	-
Reklasifikacija	400	-	400
Stanje, 31. decembar 2018. godine	**1,911,180**	**272,595**	**2,183,775**
Ispravka vrijednosti			
Stanje, 1. januar 2017. godine	(1,199,246)	-	(1,199,246)
Amortizacija za 2017.godinu	(270,714)	-	(270,714)
Stanje, 31. decembar 2017. godine	**(1,469,960)**	**-**	**(1,469,960)**
Amortizacija za 2018.godinu	(69,754)	-	(69,754)
Stanje, 31. decembar 2018. godine	**(1,539,714)**	**-**	**(1,539,714)**
Neto sadašnja vrijednost:			
- 31. decembra 2018. godine	**371,466**	**272,596**	**644,061**
- 31. decembra 2017. godine	**157,061**	**352,831**	**509,892**

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

(Iznosi u EUR)	Zemljište	Građevinski objekti	Mašine i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Avansi u nekretnine i osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2017. godine	24,808,989	49,711,436	682,403,705	14,258,378	25,385	771,207,893
Nabavke	-	-	-	21,268,250	2,490,945	23,759,195
Rashod i otuđenja	(86,310)	(151,414)	(1,796,991)	-	-	(2,034,715)
Prenos sa investicija u toku	60,680	266,985	14,880,832	(15,208,497)	-	-
Ranije plaćeni avansi	-	-	-	-	(301,470)	(301,470)
Stanje, 31. decembar 2017.	**24,783,359**	**49,827,007**	**695,487,546**	**20,318,131**	**2,214,860**	**792,630,903**
Nabavke	-	-	-	21,380,062	-	21,380,062
Rashod i otuđenja	-	(253,343)	(1,686,909)	-	-	(1,940,252)
Povećanje vrjednosti po procjeni	558,108	1,461,364	378,016	-	-	2,397,488
Prenos sa investicija u toku	55,405	274,214	18,390,228	(18,719,847)	-	-
Reklasifikacija	(400)	(1,302,000)	-	-	-	(1,302,400)
Ranije plaćeni avansi	-	-	-	-	(1,361,842)	(1,361,842)
Stanje, 31. decembar 2018.	**25,396,472**	**50,007,242**	**712,568,881**	**22,978,346**	**853,018**	**811,803,959**
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2017. godine	-	(18,504,757)	(491,104,609)	-	-	(509,609,366)
Rashod i otuđenja	-	115,394	1,679,001	-	-	1,794,395
Amortizacija	-	(686,291)	(13,555,403)	-	-	(14,241,694)
Stanje, 31. decembar 2017.	**-**	**(19,075,654)**	**(502,981,011)**		**-**	**(522,056,665)**
Rashod i otuđenja	-	98,193	1,703,228	-	-	1,801,421
Amortizacija	-	(676,448)	(13,464,441)	-	-	(14,140,889)
Obezvrjeđenje po procjeni	-	978,637	43,224,321	-	-	44,202,958
Reklasifikacija	-	163,592	-	-	-	163,592
Stanje, 31. decembar 2018.	**-**	**(18,511,680)**	**(471,517,903)**	**-**	**-**	**(490,029,583)**
Neto sadašnja vrijednost:						
- 31. decembra 2018. godine	**25,396,471**	**31,495,562**	**241,050,979**	**22,978,346**	**853,018**	**321,774,376**
- 31. decembra 2017. godine	**24,783,358**	**30,751,352**	**192,506,536**	**20,318,131**	**2,214,861**	**270,574,238**

18. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (Nastavak)

Društvo je angažovalo nezavisnog procjenitelja da izvrši procjenu fer vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme proknjiženu u finansijskim izvještajima na dan 31. decembra 2018. godine.

Nematerijalna ulaganja, građevinski objekti, postrojenja, oprema Društva su procijenjeni na dan 31. decembar 2018. godine od strane nezavisnih procjenitelja. Procjena je izvršena primjenom metode zamjenske vrijednosti zbog toga što su sredstva koja se koriste specifična za poslovanje Društva i njihova upotreba u druge svrhe bi zahtijevala značajna ulaganja. Tržišni pristup je korišćen tamo gdje su bile dostupne uporedne cijene, ali samo kao referentne vrijednosti odnosno faktor promjene vrijednosti izvedene primjenom troškovne metode. Procjena zemljišta izvršena je primjenom tržišne metode.

Pozitivan efekat revalorizacije u ukupnom iznosu od EUR 49,435,293, knjižen je u korist revalorizacionih rezervi u neto iznosu od EUR 43,293,365, nakon umanjenja za odloženi porez u iznosu od EUR 4,231,377, neraspoređenu dobit u iznosu od EUR 1,366,770, za sredstva koja ranije nisu bila iskazana u bilansu stanja Društva i efekata procjene na imovini u državini u iznosu od EUR 543,781 . Negativan efekat revalorizacije u iznosu od EUR 2,844,856 knjižen je na teret bilansa uspjeha .

19. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA U PRODAJI

(Iznosi u EUR)	Zemljište	Građevinski objekti	Mašine i oprema	Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	Avansi u nekretnine i osnovna sredstva	Ukupno
Nabavna vrijednost						
Stanje, 1. januar 2018. godine	-	-	-	-	-	-
Reklasifikacija	-	1,138,408	-	-	-	1,138,408
Stanje, 31. decembar 2018.	**-**	**1,138,408**	**-**	**-**	**-**	**1,138,408**
Ispravka vrijednosti						
Stanje, 1. januar 2018. godine	-	-	-	-	-	-
Obezvrjeđenje po procjeni	-	(10,008)	-	-	-	(10,008)
Stanje, 31. decembar 2018.	**-**	**(10,008)**	**-**	**-**	**-**	**(10,008)**
Neto sadašnja vrijednost:						
- 31. decembra 2018. godine	**-**	**1,128,400**	**-**	**-**	**-**	**1,128,400**
- 31. decembra 2017. godine	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Društvo je dana 03.07.2018 godine donijelo Odluku broj 10-00-30360 o namjeri prodaje nepokretnosti, stambenog objekta “A”-G.Gorica.Na osnovu donijete Odluke izvršeno je preknjižavanje stambene zgrade iz registra osnovnih sredstava u nepokretnosti namijenjene prodaji.

20. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	2018.	2017.
Dugoročni depoziti	-	2,000,000
Dugoročni krediti zaposlenima	861,642	358,782
Ispravka vrijednosti	(305,558)	(129,121)
Ukupno:	**556,084**	**2,229,661**

Na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih, vrši se raspodjela sredstava za stambenu izgradnju i to:

- po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade,
- po osnovu poboljšanja uslova stanovanja.

Kreditna obaveza zaposlenih (po osnovu sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se tako što se za svaku godinu ukupnog radnog staža kreditna obaveza umanjuje za 3.4%, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25 % ukupnog iznosa sredstava dobijenih po osnovu kredita. Kredit se dodjeljuje sa rokom otplate od 20 godina i kamatnom stopom od 1.5% godišnje na preostali iznos kredita. Zaposleni koji ponudi isplatu ukupnog iznosa dodijeljenog kredita u roku od 1 godine, ima pravo na dodatni popust od 20% i oslobađa se od obaveza plaćanja kamata.

Obračun fer vrijednosti stambenih kredita vrši se na kraju svakog obračunskog perioda, tako što se novčani tokovi po osnovu preostalog iznosa glavnice kredita na kraju godine (31. decembar) diskontuju tržišnom kamatnom stopom u godinama kada su krediti odobreni. Efekti po osnovu promjene fer vrijednosti stambenih kredita evidentiraju se u bilansu uspjeha na poziciji finansijskih prihoda i rashoda.

21. ZALIHE

	2018.	2017.
Materijal	14,390,899	10,341,987
Ispravka vrijednosti	(1,051,941)	(1,027,429)
	13,338,958	**9,314,558**
Rezervni djelovi	478,125	372,632
Ispravka vrijednosti	-	(29,589)
	478,125	**343,043**
Ostale zalihe	717,252	224,578
Ispravka vrijednosti	-	-
	717,252	**224,578**
Dati avansi	2,030	5,995
Stanje na dan 31.decembra	**14,536,365**	**9,888,174**

22. POTRAŽIVANJA

	2018.	2017.
Kupci matična i zavisna pravna lica	**10,946,164**	**10,490,146**
Potraživanja za usluge	5,794,267	12,815,487
Ispravka vrijednosti	(368,341)	(368,341)
	5,425,926	**12,447,146**
Kupci u zemlji za neovlašćenu potrošnju	17,345,767	17,118,038
Ispravka vrijednosti	(16,935,633)	(16,564,753)
	410,134	**553,285**
Kupci u zemlji za sporna potraživanja	637,106	637,106
Ispravka vrijednosti	(637,106)	(637,106)
	-	**-**
Potraživanja od zaposlenih	446,175	442,385
Minus:Ispravka vrijednosti:	(441,455)	(437,935)
	4,720	**4,450**
Potraživanja od države	1,300,797	186,724
Ispravka vrijednosti	-	-
	1,300,797	**186,724**
Ostala potraživanja	510,192	207,660
Ispravka vrijednosti	(11,313)	(11,313)
	498,879	**196,347**
Stanje na dan 31.decembra	**18,586,620**	**23,878,098**

Starosna struktura bruto potraživanja od kupaca na dan 31. decembra bila je sljedeća:

	2018.	2017.
Do 3 mjeseca	471,601	494,399
3 do 6 mjeseci	49,423	166,936
Preko 6 mjeseci	16,824,743	16,456,703
Ukupno:	**17,345,767**	**17,118,038**

23. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

Kratkoročni finansijski plasmani na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazana su u sljedećem pregledu:

	2018.	2017.
Ostala kratkoročna ulaganja - oročeni depoziti	43,500,000	25,000,000
Ukupno:	**43,500,000**	**25,000,000**

23. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (Nastavak)

Kratkoročni plasmani se odnose na oročene depozite plasirane kod komercijalnih banaka sa inicijalno ugovorenim rokom dospijeća od preko tri mjeseca. U nastavku je dat tabelarni pregled kratkoročnih finasijskih plasmana po bankama sa kamatnim stopama I rokom dospijeća:

	2018			2017.		
Banka	**Iznos**	**Dospijece**	**Kamata**	**Iznos**	**Dospijece**	**Kamata**
Prva banka CG	4,000,000	6/14/2019	1,00 %	5,000,000	5/19/2018	1.35 %
	2,500,000	6/28/2019	1,00 %	5,000,000	8/3/2018	1.35 %
	5,000,000	8/3/2019	1,00 %	5,000,000	12/15/2018	1.35 %
	5,000,000	12/15/2019	1,00 %			
Ukupno	**16,500,000**			**15,000,000**		
Addiko Bank	2,000,000	6/28/2019	2,00 %	1,000,000	6/20/2018	2.20 %
	2,000,000	8/2/2019	1,90 %	2,000,000	8/3/2018	2.20 %
Ukupno	**4,000,000**			**3,000,000**		
Hipotekarna banka	1,000,000	6/11/2019	0,80 %	5,000,000	8/4/2018	0.80 %
	5,000,000	8/4/2019	0,80 %			
Ukupno:	**6,000,000**			**5,000,000**		
Erste banka	2,000,000	7/3/2019	0,60 %	2,000,000	4/25/2018	0.80 %
	2,500,000	11/27/2019	0,60 %			
Ukupno:	**4,500,000**			**2,000,000**		
Ziraat banka	2,000,000	1/4/2019	1,15 %			
	1,000,000	7/5/2019	1,15 %			
	1,000,000	12/3/2019	1,65 %			
Ukupno:	**4,000,000**					
Societe Generale Montenegro	2,500,000	6/27/2019	0,50 %			
	3,000,000	11/23/2019	0,50 %			
Ukupno:	**5,500,000**					
Komercijalna banka AD Podgorica	3,000,000	12/7/2019	1,35 %			
Ukupno:	**3,000,000**					
Ukupno:	**43,500,000**			**25,000,000**		

24. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

Ukupno stanje gotovine na žiro računima Društva na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine prikazano je u sljedećem pregledu:

	2018.	**2017.**
Žiro račun Društva	14,062,485	15,134,903
Žiro račun Društva-stambena izgradnja	1,481,745	1,388,460
Devizni računi kod banaka u zemlji	18,841	3,909,800
Stanje na dan 31.decembra	**15,563,071**	**20,433,163**

25. POREZ NA DODATU VRIJEDNOST I AVR

	2018.	2017.
Obračunata potraživanja od Osnivača	-	17,973,824
Unaprijed plaćeni troškovi	175,559	92,068
Stanje na dan 31.decembra	**175,559**	**18,065,892**

26. OSNOVNI KAPITAL

Odbor direktora Elektroprivrede Crne Gore je na V redovnoj sjednici donio Odluku o povećanju osnovnog kapitala br.10-00-32372 od 16.07.2018 godine po osnovu uplaćenih stambenih sredstava u iznosu od EUR 3,818,880 u skladu sa Sporazumom o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po pitanju stambenih sredstava zaključenog 28. novembra 2016. godine i Anex-om ovog Sporazuma.

Društvo je u skladu sa navedenom Odlukom, podnijelo zahtjev sa potrebnom dokumentacijom, za registraciju povećanja kapitala, na osnovu koje je CRPS izdao Rješenje broj 05-0766918/005 od 16.08.2018.godine I registrovao navedenu promjenu kapitala.

U skladu sa navedenom Odlukom osnovni kapital Društva na dan 31.12.2018. godine iznosio je EUR 281,920,634.

27. DUGOROČNA REZERVISANJA

	2018.	2017.
Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju	3,098,022	4,297,457
Rezervisanja za jubilarne nagrade	605,460	851,397
Rezervisanja za stambene kredite	3,144,468	4,157,799
Rezervisanja za sudske sporove	4,468,391	5,273,859
Stanje na dan 31.decembra	**11,316,341**	**14,580,512**

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

a) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade

Osnovne aktuarske pretpostavke koje su korišćene prilikom obračuna rezervisanja za otpremnineprilikom odlaska u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarne nagrade su date u sljedećem pregledu:

	2018.	2017.
Diskontna stopa	3.4%	2%
Buduća povećanja zarada	2.8%	1.90%
Fluktuacija zaposlenih	0.1%	0.16%
Smrtnost zaposlenih	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 67 godina i za muškarce i za žene	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 67 godina i za muškarce i za žene

Iznos dugoročnih rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju nakon ispunjavanja uslova i jubilarne nagrade osjetljiv je na promjenu varijabli koje su izvan kontrole Društva. Analiza osjetljivosti izvršena je pod pretpostavkom promjene diskontne stope, stope budućih povećanja zarada i stope fluktuacije zaposlenih kao što je prikazano u tabeli ispod za 2018. godinu :

Analizan osjetljivosti EUR	Otpremnine	Efekat u EUR	Efekat u %	Jubilarne nagrade	Efekat u EUR	Efekat u %
Diskontna stopa						
3.38%	**3,098,022**			**605,460**		
2.38%	3,436,300	338,278	10.9%	660,516	55,057	9.1%
2.88%	3,259,969	161,947	5.2%	631,982	26,522	4.4%
3.88%	2,948,994	(149,028)	-4.8%	580,769	(24,690)	-4.1%
4.38%	2,811,589	(286,432)	-9.2%	557,749	(47,710	-7.9%
Stopa rasta zarada						
2.80%	**3,098,022**			**605,460**		
1.80%	2,807,510	(290,511)	-9.4%	557,062	(48,397)	-8.0%
2.30%	2,947,941	(150,530)	-4.9%	580,519	(24,941)	-4.1%
3.30%	3,260,091	162,069	5.2%	632,002	26,542	4.4%
3.80%	3,434,793	336,771	1.9%	660,274	54,814	9.1%
Stopa flukatuacije						
0.10%	**3,098,022**			**605,460**		
0.00%	3,131,286	33,265	1.1%	610,933	5,473	0.9%
0.00%	3,131,286	33,265	1.1%	610,933	5,473	0.9%
0.60%	2,943,280	(154,742)	-5.0%	579,817	(25,643)	-4.2%
1.10%	2,800,432	(297,590)	-9.6%	555,869	(49,591)	-8.2%

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

a) Rezervisanja za otpremnine i jubilarne nagrade (Nastavak)

Na osnovu rezultata obračuna, prema zahtjevima MRS 19, sadašnja vrijednost budućih obaveza za otpremnine i jubilarne nagrade na dan 31.12.2018. godine je prikazana u nastavku :

OPIS	Sadašnja vrijednost na dan 31.12.2018.	Kratkoročni dio	Dugoročni dio
Otpremnine - ukupno	3,098,022	199,997	2,898,025
Jubilarne nagrade – ukupno	605,460	52,727	552,733
Jubilarne nagrade za 10 godina službe	26,034	8,243	17,790
Jubilarne nagrade za 20 godina službe	136,990	10,150	126,840
Jubilarne nagrade za 30 godina službe	249,342	25,435	223,907
Jubilarne nagrade za 40 godina službe	193,094	8,899	184,196
Stanje na dan 31.decembra	**3,703,482**	**252,724**	**3,450,758**

b) Rezervisanja za stambene kredite

Kreditna obaveza zaposlenih (sredstava koja se dodjeljuju po osnovu kupovine, odnosno izgradnje stana ili porodične stambene zgrade) utvrđuje se na način što se za svaku godinu radnog staža kreditna obaveza umanjuje za 3.4%, s tim da kreditna obaveza ne može biti manja od 25% ukupnog iznosa odobrenih sredstava za rješavanje stambenih odobrenih po osnovu kredita kako je to predviđeno "Pravilnikom o rješavanju stambenih potreba zaposlenih.

U skladu sa navedenim Pravilnikom, Društvo je izvršilo rezervisanje za oprošteni dio stambenih kredita na osnovu sljedećih osnovnih aktuarskih pretpostavki:

	31. decembar 2018.	31. decembar 2017.
Diskontna stopa	3.4%	2%
Buduća povećanja zarada	2.8%	1.90%
Fluktuacija zaposlenih	0.1%	0.16%
Smrtnost zaposlenih	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 67 godina i za muškarce i za žene	Tablice smrtnosti Crne Gore u periodu 2010-2012 67 godina i za muškarce i za žene

27. DUGOROČNA REZERVISANJA (Nastavak)

b) Rezervisanja za stambene kredite (Nastavak)

Ovaj izvještaj prikazuje rezultate obračuna sadašnje vrijednosti budućih obaveza za stambene kredite koji je zasnovan na principima aktuarske matematike i izrađen je tako da bude usklađen sa pretpostavkama koje su definisane prethodnih godina.

Obračunata sadašnja vrijednosti budućih obaveza za stambene kredite na dan 31.12.2018. godine je EUR 3,144,468.

	Iznos
Početno stanje na 01.01.2018.	**4,157,799**
Trošak kamate na osnovu aktuarskog izvještaja (2% p.a)	62,889
Dodatno rezervisanje	(1,076,221)
Krajnje stanje 31.12.2018.	**3,144,467**
Neto efekat	**1,013,332**

Odbor direktora Društva je odobrio "Pravilnik o riješavanju stambenih potreba zaposlenih" 9. marta 2017. godine koji je stupio na snagu 17. marta 2017. godine. Navedenim Pravilnikom sva prava i obaveze Društva i zaposlenih ostaju nepromijenjena u odnosu na Pravilnik Osnivača.

c) Rezervisanja za sudske sporove

Društvo je potpisalo 2. avgusta 2016. godine „Sporazum o prenosu svih predmeta, prava, obaveza i odgovornosti u postupcima i sporovima pred nadležnim sudskim i drugim organima" sa Osnivačem („Sporazum").

Predmet Sporazuma je preuzimanje svih predmeta Osnivača od strane Društva u postupcima i sporovima, kao i prava i obaveza i odgovornosti u vezi sa istim pred nadležnim sudovima i drugim organima koji su započeti do dana osnivanja Društva, u kojima je kao stranka u sporu označen Osnivač, a čiji je osnov vezan za funkcionalnu cjelinu distribucije kao bivšeg organizacionog dijela Osnivača.

Sporazumne strane su se usaglasile, da je u slučajevima izvršenja sudskih presuda i odluka drugih nadležnih organa na teret imovine ili sredstava Osnivača, u svim predmetima preuzetih Sporazumom Društvo dužno nadoknaditi Osnivaču ukupnu vrijednost umanjenja imovine ili sredstava nastalih po osnovu izvršenja svake pojedinačne sudske ili odluke drugih nadležnih organa na teret imovine Osnivača.

U skladu sa navedenim, sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine protiv Društva se vodi ukupno 436 sudskih i upravnih sporova. Društvo je na navedeni datum izvršilo procjenu potencijalnih obaveza i priznalo rezervisanje u svojim finansijskim iskazima u iznosu od EUR 4,468,391, iako nije sa sigurnošću moguće predvidjeti konačan ishod spora, Društvo može biti izloženo potencijalnim gubicima po navedenom osnovu.

Ne predviđa se da će bilo kakve materijalno značajne obaveze proizaći iz potencijalnih obaveza osim onih za koje je izvršeno rezervisanje.

28. DUGOROČNI KREDITI

	2018.	2017.
EBRD - European Bank for Reconstructrion and Development		
Ukupno dugoročni krediti	16,000,000	7,000,000
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	-	-
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu dužem od godinu dana	**16,000,000**	**7,000,000**
EPCG – preuzeti kredit EBRD		
Ukupno dugoročni krediti	5,241,615	6,173,395
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu do 1 godine	(685,933)	(685,933)
Dio dugoročnih kredita koji dospijeva u periodu dužem od godinu dana	**4,555,682**	**5,487,462**
Stanje na dan 31.decembra	**20,555,682**	**12,487,462**

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na dan 31. decembar 2018. je povučen u iznosu od EUR 16,000,000. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD dana 17. maja 2017. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza III AMM projekta) i ukupan iznos investicije je procijenjen na EUR 39,000,000 od čega se EUR 32,000,000 finansira iz kredita EBRD. Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3.75%. Takođe, tokom trajanja kredita, CEDIS je u obavezi da plaća kamatu na nepovučeni dio kredita u iznosu od 0.5%. U 2018. godini nije bilo povreda kovenanti. Tokom 2018. godine bilo je povlačenja sredstava po osnovu ugovora sa EBRD u iznosu EUR 9,000,000.

Kredit ima sljedeće kovenante:

- odnos konsolidovanog duga prema EBITDA manji od 3.5;
- odnos Obrtne imovine i Kratkoročnih obaveza veći od 1.2;
- odnos EBITDA i Rashoda po osnovu kamata veći od 3.5. Fpo

Dug / EBITDA	**2018.**	**2017.**
Srednjoročna dugovanja	20,555,682	12,487,462
Kratkoročna dugovanja	685,933	685,933
EBITDA	23,979,800	26,011,488
Koeficijent	**0.89**	**0.51**
Opšta likvidnost		
Obrtna imovina	92,361,615	97,265,326
Kratkoročne obaveze	39,436,283	54,010,038
Koeficijent	**2.34**	**1.8**
Stepen pokrića troškova kamata		
EBIT	6,495,543	7,316,572
Finansijski rashodi	537,565	310,151
Koeficijent	**12.08**	**23.59**

28. DUGOROČNI KREDITI (Nastavak)

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG po osnovu „Ugovora o regulisanju medjusobnih prava, obaveza i odgovornosti po osnovu Ugovora o zajmu br.10-00-13556 od 26.11.2010.g. i Anexa i Ugovora o zajmu br. 10-00-19983 od 03.04.2014.g. za neiskorisceni dio sredstava“ br.10-10-23000 od 30.12.2016., na dan 31. decembar 2017. je povučen u iznosu od EUR 6,692,661. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD dana 25. novembra 2010. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza II AMM projekta). Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3,5%. Takođe, od preuzimanja kredita, CEDIS je u obavezi da plaća kamatu na nepovučeni dio kredita u iznosu od 0.5%. Tokom 2018. godine bilo je vraćanja sredstava po osnovu ugovora sa EBRD u iznosu EUR 245,848.

29. OSTALE DUGOROČNE OBAVEZE

Kretanje na obavezama koje se mogu konvertovati u kapital	**2018.**
Stanje na dan 1.januara	**15,283,910**
Uplate stambenih sredstava	264,615
Umanjenja po osnovu Dokapitalizacije	(3,818,880)
Efekat procjene na imovinu u državini	532,327
Stanje na dan 31.decembra	**12,261,972**

Dugoročne obaveze sa stanjem na dan 31. decembra 2018. godine u iznosu EUR 12,261,972 (31. decembra 2017. godine EUR 15,283,910) u cjelosti se odnose na obaveze prema Osnivaču koje se mogu konvertovati u kapital , a koje se sastoje iz:

1) Vrijednosti prenijetih nepokretnosti u državini od EUR 11,552,866.

2) Vrijednosti efekata procjene imovine u državini u iznosu od EUR 532,327, umanjenog za rashodovanu nepokretnost iz dijela imovine u državini (vrijednost efekata izvršene procjene imovine u državini na dan 31.12.2018 godine je EUR 543,781 , a vrijednost isknjižene rashodovane imovine od EUR 11,454). Nakon sticanja vlasništva nad predmetnim nepokretnostima, Osnivač će izvršiti konverziju obaveza u kapital i registrovati povećanje svog uloga u Društvo.

3) Vrijednosti novčanih sredstava uplaćenih Društvu od EUR 176,779 po osnovu Sporazuma o regulisanju međusobnih prava, obaveza i odgovornosti po pitanju stambenih sredstava, zaključenog 28. novembra 2016. godine sa Osnivačem i Anex-a ovog Sporazuma, zaključenog 31. jula 2017. kojim je definisano da će ovaj iznos novčanog plasmana Osnivača biti konvertovan u kapital.

30. OBAVEZE IZ POSLOVANJA

	2018.	2017.
Primljeni avansi za proizvode i usluge	160,878	-
Dobavljači - matična i zavisna pravna lica	2,872,971	2,540,040
Dobavljači za obrtna sredstva	12,959,390	19,460,557
Međuorganizacijske obaveze	9,319	34,649
Stanje na dan 31.decembra	**16,002,558**	**22,035,246**

31. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE I PVR

	2018.	2017.
Ukalkulisane obaveze	1,985,540	13,994,972
Razgraničeni prihodi po osnovu potraživanja	16,815,478	13,402,172
Obaveze za zarade	2,172,504	2,277,229
Rezervisanja za neiskorišćene dane godišnjeg odmora	1,073,539	1,092,085
Naplaćeni prihodi u tekućem periodu koji se odnose na naredni obračunski period	404,155	-
Obaveza za jubilarne nagrade	5,880	-
Ostale obaveze	23,957	62,089
Obaveze za obračunate rente	690	-
Stanje na dan 31.decembra	**22,481,743**	**30,828,547**

32. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA

	2018.	2017.
Obaveze za PDV	266,050	452,965
Obaveze po osnovu naknada za postavljanje kablova	-	5,332
Ostale obaveze-	-	2,015
Stanje na dan 31.decembra	**266,050**	**460,312**

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i operativne odluke drugog lica. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmjerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Povezana pravna lica mogu ulaziti u transakcije, koje možda nepovezana lica ne bi vršila i transakcije sa povezanim pravnim licima mogu se obavljati pod drugačijim uslovima i u drugačijim iznosima u odnosu na iste transakcije sa nepovezanim pravnim licima.

Priroda odnosa između onih povezanih lica sa kojima je Društvo ušlo u transakcije većeg obima ili sa njima ima značajnija neizmirena salda na dan 31. decembra 2018. godine i 31. decembra 2017. godine je prikazana u tabeli niže. Transakcije sa povezanim pravnim licima su izvršene tokom redovnog toka poslovanja ili pod normalnim tržišnim uslovima.

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Salda i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva na dan 31. decembra 2018. godine kao i 31. decembra. 2017. prikazani su u nastavku.

a) Prihodi od povezanih lica

Elektroprivreda Crne Gore A.D., Nikšić	2018.	2017.
Prihodi od korišćenja mreže	80,581,900	78,840,753
Prihodi po osnovu odobrenog procenta mrežnih gubitaka	11,473,270	11,443,970
Prihodi od ponovnog uključenja	199,398	178,555
Ostali prihodi iz djelatnosti	1,163,991	994,410
Ukupno	**93,418,559**	**91,457,688**

b) Rashodi od povezanih lica

Elektroprivreda Crne Gore A.D., Nikšić	2018.	2017.
Nabavna vrijednost prodate robe	18,620,828	16,437,494
Troškovi materijala	440,846	450,359
Troškovi ostalih usluga	1,349,437	1,276,496
Ostali troškovi iz djelatnosti	49,471	124,230
Ukupno	**20,460,582**	**18,288,579**

c) Potraživanja od povezanih lica

	2018.	2017.
Potraživanja	11,005,393	10,549,376
Ostala potraživanja	-	17,973,824
Ukupno	**11,005,393**	**28,523,200**

d) Obaveze prema povezanim licima

	2018.	2017.
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital (Napomena 29)	12,261,972	15,283,910
Obaveze po kreditima	5,241,614	6,173,395
Obaveze iz poslovanja	2,872,971	2,540,040
Obračunate obaveze	24,189	13,235,742
Stanje na dan 31.decembra	**20,400,746**	**37,233,087**

33. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (Nastavak)

Naknade ključnom rukovodstvu

Ključno računovodstvo čine Odbor Direktora Društva, Izvršni direktor, Direktori Operativne Direkcije i Direkcije za razvoj, pristup mreži i TIS, Rukovodioci Sektora za odnose sa regulatorom, državnim institucijama, i korisnicima distributivnog sistema, Sektora za ekonomske poslove, Sektora za pravne poslove, Sektora za komercijalne poslove, Sektora za zaštitu i usluge i Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu usluga zaposlenog lica u bruto iznosu iznosile su EUR 402,189 (2017.godine EUR 398,683).

34. PORESKI RIZICI

U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i penalima. Rukovodstvo Društva smatra da su poreske obaveze prikazane u priloženim finansijskim iskazima pravilno iskazane.

35. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Na sjednici Skupštine Duštva, održanoj dana 26.03.2019 godine, donijeta je Odluka broj 10-00-15810,o prihvatanju nenovčanog uloga i povećanju osnovnog kapitala Društva .

Predmet dokapitalizacije je dio imovine u državini, odnosno jednog broja katastarskih parcela u vrijednosti od EUR 2,116,973 €, koje je Osnivač prenio Društvu u cilju nesmetanog obavljanja poslovanja, a za koju na dan osnivanja , nije imao dokaz o vlasništvu, uz obavezu da nakon sticanja vlasništva nad predmetnim nepokretnostima izvrši konverziju obaveza u kapital i registruje povećanje svog uloga u Društvo.

U skladu sa Zakonom o privrednim društvima izvršena je procjena vrijednosti imovine koja je predmet prenosa i utvrđena vrijednost nepokretnosti u iznosu od EUR 2,257,077, a koja je u formi notarskog zapisa UZZ BR.221/2019 od 25.03.2019.godine prenijeta Društvu.

U ovu vrijednost je uključena vrijednost nepokretnosti koja nije bila predmet prenosa u državinu-zemljište ispod TS u Budvi u iznosu od EUR 18,798, po osnovu prenosa nepokretnosti imovine u državini.

Društvo je u skladu sa navedenom Odlukom, podnijelo zahtjev sa potrebnom dokumentacijom, za registraciju povećanja kapitala, na osnovu koje je CRPS izdao Rješenje broj 05-0766918/005 od 03.04.2019.godine i registrovao prijavljenu promjenu kapitala.

U skladu sa navedenom Odlukom osnovni kapital Društva na dan 03.04.2019. godine je utvrđen u vrijednosti od EUR 284,177,711.

Crnogorski elektrodistributivni sistem

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA

za 2018. godinu

CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM D.O.O.

Podgorica, mart 2019. godine

SADRŽAJ

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE **3**

1.1 Opšte informacije o Društvu 3

1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja 3

1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi 3

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala 3

1.5 Organizaciona struktura 4

1.6 Cilj Društva 4

1.7 Vizija 4

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA **5**

2.1 Bilans Stanja 5

2.2 Bilans Uspjeha 7

2.3 Osnovni nefinansijski pokazatelji 8

2.4 Racio pokazatelji 10

2.4 Altmanov Model 12

3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE **13**

3.1 Skupština Društva 13

3.2 Odbor direktora 13

3.3 Revizorski odbor 14

3.4 Interna revizija 14

4. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE **14**

4.1 Zaštita životne sredine 14

4.2 Društvena – korporativna odgovornost 16

5. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ **17**

6. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA **18**

7. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA **18**

8. POSLOVNE JEDINICE **18**

9. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA **19**

10. UPRAVLJANJE RIZICIMA **19**

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1 Opšte informacije o Društvu

Naziv Društva: Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica
Adresa: Ivana Milutinovića 12, Podgorica
PIB: 03099873
Šifra djelatnosti: 3513
Godina osnivanja: 2016. godina
Registrovano u CRPS-u: 5-0766918/ 001, datum 30.06.2016.
Na dan 31. Decembra 2018. godine, Društvo je imalo 1.306 zaposlenih.
U daljem tekstu “CEDIS” ili “Društvo”.

1.2 Osnovna/pretežna i pomoćne djelatnosti poslovanja

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne energije. Elektroenergetske delatnosti Društva su propisane Zakonom o energetici, licencama u energetskom sektoru i Statutom CEDIS-a. Crnogorski elektrodistributivni sistem D.O.O. je imalac Licence za distribuciju električne energije, upisanoj u Registar izdatih Licenci pod rednim brojem L-E-01.

1.3 Osnovni proizvodi i usluge koje Društvo nudi

Ključne djelatnosti Društva su:

- Distribucija električne energije,
- Operator distributivne mreže,
- Izgradnja i održavanje elektroenergetskih objekata,
- Projektovanje i nadzor,
- Druge djelatnosti propisane Statutom CEDIS-a

Broj distributivnih kupaca na kraju decembra 2018. godine iznosio je 386.957.

Distributivni sistem je dio elektroenergetskog sistema koji služi za prenošenje električne energije od prenosne mreže, ili elektrana priključenih na distributivnu mrežu, do krajnjih kupaca i čini ga sistem vodova i postrojenja naponskih nivoa 35 kV, 10 kV i 0,4 kV. Ukupna dužina vodova iznosi 19.110km a broj trafostanica iznosi 4.887

Realizacijom osnovnih delatnosti, CEDIS obezbeđuje uredno i kvalitetno zadovoljenje potreba potrošača na svim naponskim nivoima, te sigurnu i stabilnu isporuku električne energije privredi i stanovništvu Crne Gore.

1.4 Vlasništvo i struktura kapitala

Crnogorski elektrodistributivni sistem d.o.o., Podgorica osnovan je 30.juna 2016.godine od strane Elektroprivrede Crne Gore A.D., Nikšić kada je izvršena i registracija Društva kod Centralnog registra privrednih subjekata, u Podgorici, pod registracionim brojem 5-0766918/ 001.
Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić je 100% vlasnik Društva.

Osnovni kapital Društva iznosi 281.920.634,46 EUR-a.

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE (NASTAVAK)

1.5 Organizaciona struktura

Organizacionu strukturu Društva čine:
- Organi Društva;
- Organizacione cjeline.

Organi Društva su organi upravljanja i rukovodjenja i izvršni organi.
Organe upravljanja i rukovodjenja čine Skupština i Odbor Direktora. Odbor direktora je kolektivno tjelo od pet članova i njime rukovodi predsjednik.
Izvršni organi su Izvršni Direktor i Sekretar Društva.
Djelokrug rada Skuštine, Odbora direktora, Izvršnog direktora i Sekretara Društva utvrđeni su zakonom i Statutom Društva.

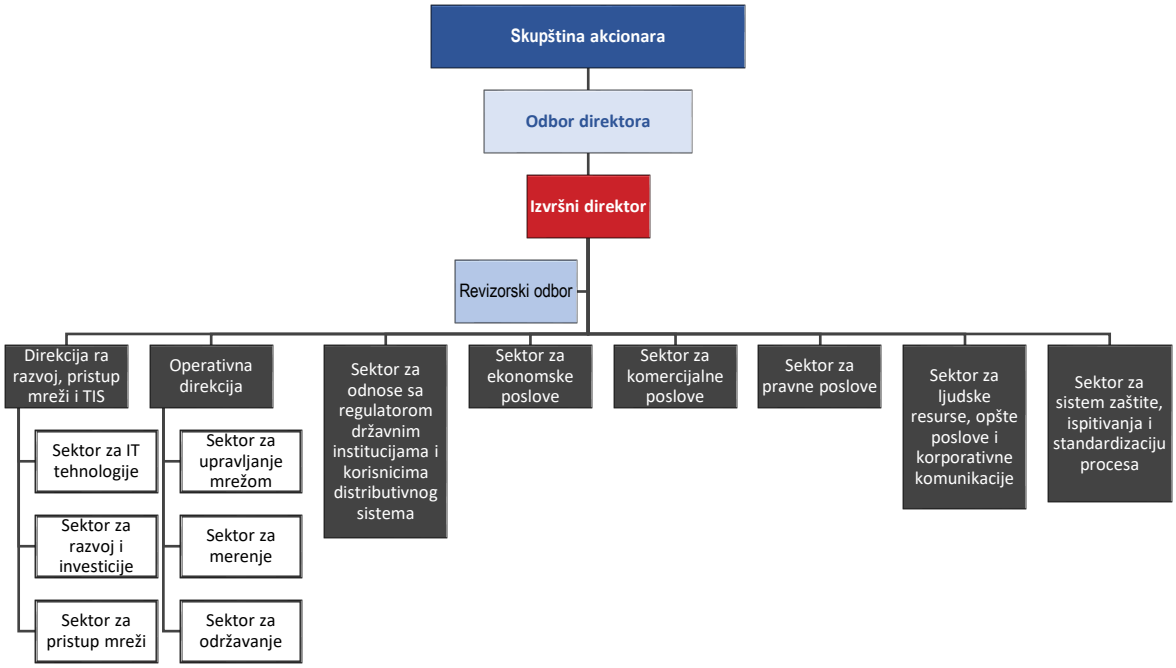

1.6 Cilj Društva

Cilj Društva je pouzdana i kvalitetna distribucija električne energije, sa stalnim ulaganjem u mrežu i objekte radi bolje pouzdanosti mreže i jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema. Takodje, Društvo teži tome da bude siguran i pouzdan, a zatim i društveno odgovoran operator distributivnog sistema, koji ostvaruje profit iz regulisane djelatnosti koju obavlja u skladu sa nacionalnim propisima i regulativama Evropske unije. Djelatnost distribucije električne energije je regulisana djelatnost i nadzor nad istom vrši Regulatorna Agencija za Energetiku („RAE“) u skladu sa Zakonom o energetici i podzakonskim aktima.

1.7 Vizija

Vizija CEDIS-a je da bude siguran i pouzdan, a zatim i društveno odgovoran operator distributivnog sistema koji ostvaruje profit iz regulisane djelatnosti koju obavlja u skladu sa nacionalnim propisima usaglašenim sa regulativom Evropske unije.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

2.1 Bilans Stanja

Bilansi stanja društva na 31.12.2018. godine i uporedni podaci na dan 31.12.2017. godine prikazani su u tabeli koja slijedi.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA				
POZICIJA	Redni Broj	2016	2017	2018
AKTIVA				
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	001	-	-	-
B. STALNA IMOVINA (003+004+005+009)	002	262.011.722	273.313.791	322.974.521
I. GOODWILL	003	-	-	-
II. NEMATERIJALNA ULAGANJA	004	413.194	509.893	644.062
III. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (006+007+008)	005	261.598.528	270.574.238	321.774.376
1. Nekretnine, postrojenja i oprema	006	261.598.528	270.574.238	321.774.376
2. Investicione nekretnine	007	-	-	-
3. Biološka sredstva	008	-	-	-
IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (010+011+012)	009	-	2.229.661	556.084
1. Učešća u kapitalu	010	-	-	-
2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	011	-	-	-
3. Ostali dugoročni finansijski plasmani	012	-	2.229.661	556.084
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	013	-	210.539	198.273
D. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	014	-	-	1.128.400
E. OBRTNA SREDSTVA	015	63.758.583	97.265.327	92.361.615
I. ZALIHE	016	11.403.981	9.888.174	14.536.365
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA, PLASMANI I GOTOVINA (018 do 022)	017	52.354.602	87.377.153	77.825.250
1. Potraživanja	018	14.614.158	23.878.098	18.586.620
2. Potraživanja za više plaćeni porez na dobitak	019	-	-	-
3. Kratkoročni finansijski plasmani	020	-	25.000.000	43.500.000
4. Gotovinski ekvivalenti i gotovina	021	19.766.620	20.433.162	15.563.071
5. Porez na dodatu vrijednost i AVR	022	17.973.824	18.065.892	175.560
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+013+014+015)	**023**	**325.770.305**	**370.789.657**	**416.662.809**

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.1 Bilans Stanja (NASTAVAK)

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI - BILANS STANJA				
POZICIJA	***Redni Broj***	***2016***	***2017***	***2018***
PASIVA				
A. KAPITAL (102 do 109)	*101*	*267.647.744*	*273.156.311*	*327.354.684*
I. OSNOVNI KAPITAL	*102*	*278.101.754*	*278.101.754*	*281.920.634*
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL	*103*	*-*	*-*	*-*
III. REZERVE	*104*	*-*	*(312.902)*	*(179.433)*
IV. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI	*105*	*-*	*-*	*43.293.365*
V. NEGATIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI GUBICI	*106*	*-*	*-*	*-*
VI. NERASPOREDJENA DOBIT	*107*	*(10.454.010)*	*5.821.469*	*5.585.889*
VII. GUBITAK	*108*	*-*	*(10.454.010)*	*(3.265.771)*
VIII. OTKUPLJENE SOPSTVENE AKCIJE I OTKUPLJENI SOPSTVENI UDJELI	*109*	*-*	*-*	*-*
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (111+112)	*110*	*27.536.616*	*42.351.884*	*44.133.994*
I. DUGOROČNA REZERVISANJA	*111*	*12.440.677*	*14.580.512*	*11.316.341*
II. DUGOROČNE OBAVEZE (113+114)	*112*	*15.095.939*	*27.771.372*	*32.817.653*
1. Dugoročni krediti	*113*	*-*	*12.487.462*	*20.555.682*
2. Ostale dugoročne obaveze	*114*	*15.095.939*	*15.283.910*	*12.261.972*
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	*115*	*774.436*	*1.271.424*	*5.737.847*
D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (117+124)	*116*	*29.811.509*	*54.010.038*	*39.436.283*
I. KRATKOROČNE OBAVEZE (118 do 123)	*117*	*29.811.509*	*54.010.038*	*39.436.283*
1. Kratkoročne finansijske obaveze	*118*	*-*	*685.933*	*685.933*
2. Obaveze po osnovu sredstava namijenjenih prodaji	*119*	*-*	*-*	*-*
3. Obaveze iz poslovanja	*120*	*9.832.397*	*22.035.246*	*16.002.558*
4. Ostale kratkoročne obaveze i PVR	*121*	*19.304.857*	*30.828.547*	*22.481.743*
5.Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	*122*	*674.255*	*459.827*	*266.050*
6. Obaveze po osnovu poreza na dobit	*123*	*-*	*485*	*-*
II. KRATKOROČNA REZERVISANJA	*124*	*-*	*-*	*-*
E. UKUPNA PASIVA (101+110+115+116)	***125***	***325.770.305***	***370.789.657***	***416.662.809***

EPCG je shodno Sporazumu o regulisanju medjusobnih prava I obaveza po osnovu stambenih kredita zaključenim izmedju EPCG i CEDIS-a br.10-00-126/II od 28.11.2016 i br.10-10-18657/1 od 28.11.2016. godine izvršio povećanje osnovnog kapitala CEDIS-a. Ovom Odlukom Osnovni kapital CEDIS-a od 278.101.754,00 EUR povećava se za 3.818.880,46 EUR i iznosi 281.920.634,46 EUR-a.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.2 Bilans Uspjeha

Bilansi uspjeha Društva od datuma osnivanja prikazani su u tabeli koja slijedi. Skrećemo pažnju da je Društvo osnovano 30. juna 2016. godine i da su rezultati poslovanja za 2016. godinu iskazani za period od 01.07.2016-30.12.2016.godine i da iz tog razloga nijesu uporedivi.

Redni broj	ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU - BILANS USPJEHA				
	Pozicija	*Redni Broj*	*2016*	*2017*	*2018*
I	***POSLOVNI PRIHODI (202 do 206)***	***201***	***43.219.790***	***93.355.979***	***96.206.283***
1	*Prihodi od prodaje*	*202*	*42.878.141*	*92.994.431*	*95.472.305*
2	*Prihodi od aktiviranja učinaka i robe*	*203*	-	-	-
3	*Povećanje vrijednosti zaliha učinaka*	*204*	-	-	-
4	*Smanjenje vrijednosti zaliha učinaka*	*205*	-	-	-
5	*Ostali poslovni prihodi*	*206*	*341.648*	*361.547*	*733.978*
II	***POSLOVNI RASHODI (208 do 212)***	***207***	***52.354.412***	***85.598.745***	***89.336.067***
1	*Nabavna vrijednost prodate robe*	*208*	*8.017.608*	*16.437.494*	*18.620.828*
2	*Troškovi materijala*	*209*	*2.137.910*	*4.194.102*	*4.888.434*
3	*Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi*	*210*	*13.930.449*	*24.435.699*	*26.777.917*
4	*Troškovi amortizacije i rezervisanja*	*211*	*24.967.235*	*18.254.255*	*17.109.584*
5	*Ostali poslovni rashodi*	*212*	*3.301.211*	*22.277.195*	*21.939.304*
A	***POSLOVNI REZULTAT (201-207)***	***213***	***(9.134.622)***	***7.757.234***	***6.870.216***
I	*FINANSIJSKI PRIHODI*	*214*	*1.637*	*189.068*	*455.273*
II	*FINANSIJSKI RASHODI*	*215*	*10.048*	*310.151*	*537.565*
B	*FINANSIJSKI REZULTAT (214 - 215)*	*216*	***(8.410)***	***(121.084)***	***(82.292)***
I	*OSTALI PRIHODI*	*217*	*40.602*	*805.295*	*3.575.647*
II	*OSTALI RASHODI*	*218*	*577.143*	*2.333.527*	*4.530.371*
C	***REZULTAT IZ OSTALIH AKTIVNOSTI (217-218)***	***219***	***(536.541)***	***(1.528.232)***	***(954.724)***
D	***REZULTAT IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRIJE OPOREZIVANJA (213+216+219)***	***220***	***(9.679.573)***	***6.107.918***	***5.833.200***
E	*NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO*	*221*			-
F	***REZULTAT PRIJE OPOREZIVANJA (220+221)***	***222***	***(9.679.573)***	***6.107.918***	***5.833.200***
G	*DRUGE STAVKE REZULTATA /POVEZANE SA KAPITALOM/ (224 do 228)*	*223*	-	-	-
1	*Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu fin. sredstava raspoloživih za prodaju*	*224*	-	-	-
2	*Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme*	*225*	-	-	-
3	*Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu učešća u kapitalu pridr. društava*	*226*	-	-	-
4	*Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu aktuarskih dobitaka (ili gubitaka)*	*227*	-	-	-
5	*Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine*	*228*	-	-	-
H	***PORESKI RASHOD PERIODA (230+231)***	***229***	***774.436***	***286.449***	***247.312***
1	*Tekući porez na dobit*	*230*	*774.436*	*286.449*	*247.312*
2	*Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda*	*231*	-	-	-
I	***NETO REZULTAT (222+223-229)***	***232***	***(10.454.010)***	***5.821.469***	***5.585.889***
J	*ZARADA PO AKCIJI*				
1	*Osnovna zarada po akciji*	*233*			

2	*Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji*	*234*			

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.3 Osnovni nefinansijski pokazatelji

Poslovanje Društva najvećim dijelom je regulisano od strane Regulatorne Agencije za Energetiku Crne Gore kroz odobravanje maksimalno dozvoljenog prihoda operatoru distributivnog sistema. CEDIS-u je za 2018. godinu odobren prihod po osnovu angažovanja distributivnog kapaciteta i dozvoljenih gubitaka u distributivnom sistemu od 76.441.715 eura.

U nastavku je dat grafički prikaz bruto i neto distriubtivne potrošnje u 2018. i 2017.godini i plan za izvještajnu godinu, kao i gubici električne energije za iste periode.

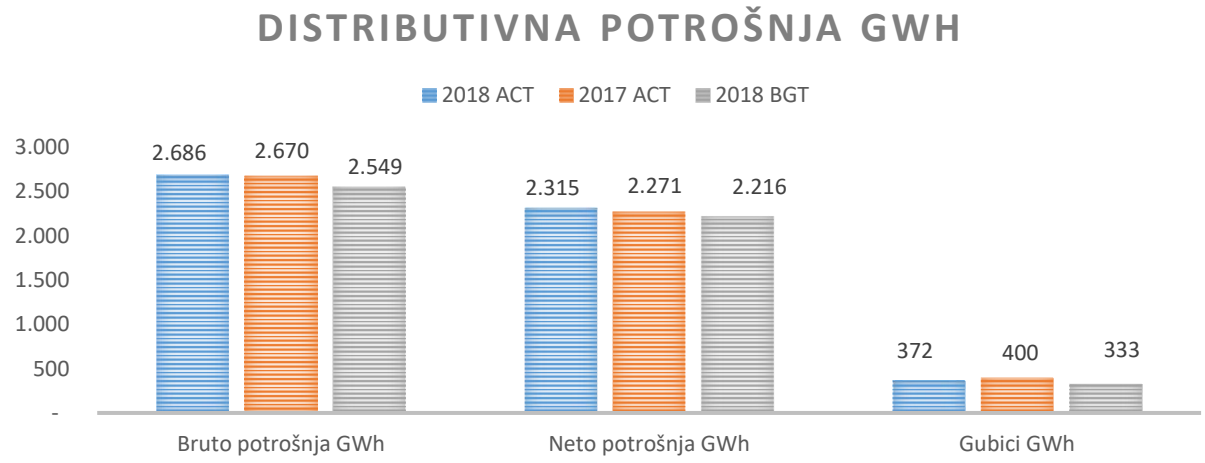

Neto ostvarena distributivna potrošnja u 2018. godini iznosila je 2.315 GWh dok su gubici električne energije iznosili 372 GWh ili 13,83% bruto distributivne potrošnje. Neto potrošnja u izvještajnom period veća je za 44 GWh u odnosu na isti period prošle godine i 99 GWh u odnosu na plan. Ovaj efekat je opredjeljujuće djelovao na veće ostvarene prihode u odnosu na plan i prošlu godinu. Ostvareni gubici u apsolutnom iznosu manji su za 28 GWh u odnosu na prošlu godinu dok su za 38 GWh veći od plana. Od ukupno ostvarenih gubitaka u iznosu od 372 GWh, 211 GWh čine gubici odobreni od strane Regulatorne Agencije dok se ostatak od 161 GWh odnosi na gubitke električne energije iznad dozvoljenih.

Jedan od strateških ciljeva Društva je dovodjenje nivoa distributivnih gubitaka na nivo odobren od strane Regulatorne Agencije za Energetiku kroz projekte rekonstrukcije, izgradnje i revitalizacije distributivne mreže kao i kroz završnu implementaciju AMM projekta kojom će brojilima na daljinsko očitavanje biti pokriveno preko 85% distibutivnih potrošača.

U nastavku je dat pregled realizovanih investicionih projekata i njihovo poredjenje sa planom i prethodnom godinom,

OPIS ULAGANJA	2017A	2018A	2018B	DELTA 2018A vs 2017A	DELTA 2018A vs 2018B
Primarna mreža	3.125.526	1.736.960	5.394.854	(1.388.567)	(3.657.894)
Sekundarna mreža	1.238.699	1.962.871	7.570.113	724.172	(5.607.242)
AMM	6.039.441	11.871.331	15.280.799	5.831.890	(3.409.468)
Optička infrastruktura	9.507.644	3.881.455		(5.626.189)	3.881.455
Ostala ulaganja	1.724.352	1.887.295	8.871.297	162.943	(6.984.002)
Ukupno	**21.635.662**	**21.339.911**	**37.117.062**	**(295.750)**	**(15.777.151)**

Ukupna ulaganja u distributivnu mrežu u izvještajnom periodu iznosila su 21.3 miliona eura i ista su za 0.3 miliona eura manja u odnosu na prošlu godinu dok su 15.8 miliona eura manja u odnosu na plan.

Najznačajnija ulaganja se odnose na III Fazu AMM projekta u iznosu od 11.9 miliona eura, završetak ulaganja i puštanje u rad TS 35/10kV Novi Ulcinj kao završetak i puštanje u rad TS 35/10 Klinci i KV 35 KV Kumbor-Klinci što će značajno uticati na kvalitet isporuke u priobalnom području.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.4 Racio pokazatelji

POKAZATELJI POSLOVANJA	2017 31 Dec ACT (€)	2018 31 Dec ACT (€)
POKAZATELJI EKONOMIČNOSTI		
Ekonomičnost ukupnog poslovanja		
Ukupni prihodi	94.350.341	100.237.203
Ukupni rashodi	(88.242.423)	(94.404.003)
Ukupni prihodi / Ukupni rashodi	**1,07 x**	**1,06 x**
Ekonomičnost redovnog poslovanja		
Poslovni prihodi	93.355.979	96.206.283
Poslovni rashodi	(67.344.490)	(72.226.483)
Poslovni prihodi / Poslovni rashodi	**1,39 x**	**1,33 x**
POKAZATELJI LIKVIDNOSTI		
Koeficijent novčane likvidnosti		
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	20.433.162	15.563.071
Kratkoročne obaveze	54.010.038	39.436.283
Novac i novčani ekvivalenti / Kratkoročne obaveze	**0,38 x**	**0,39 x**
Tekuća likvidnost	-	-
Angažovana obrtna sredstva	97.265.327	92.361.615
Kratkoročne obaveze	54.010.038	39.436.283
Angažovana obrtna sredstva / Kratkoročne obaveze	**1,80 x**	**2,34 x**
Koeficijent ubrazane likvidnosti		
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina	87.285.084	77.649.691
Kratkoročne obaveze	54.010.038	39.436.283
Kratkoročna potraživanja / Kratkoročne obaveze	**1,62 x**	**1,97 x**
Koeficijent finansijske stabilnosti		
Stalna imovina	273.524.330	324.301.194
Kapital	273.156.311	327.354.684
Dugoročne obaveze	43.623.308	49.871.841
Stalna imovine / (Kapital + Dugoročne obaveze)	**0,86 x**	**0,86 x**

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.4 Racio pokazatelji (NASTAVAK)

POKAZATELJI ZADUŽENOSTI		
Koeficijent zaduženosti		
Ukupne obaveze	97.633.346	89.308.125
Ukupna imovina	370.789.657	416.662.809
Ukupne obaveze / Ukupna imovina	**0,26 x**	**0,21 x**
Koeficijent finansijskog leveridža		
Ukupne obaveze	97.633.346	89.308.125
Ukupan kapital	273.156.311	327.354.684
Ukupne obaveze / Ukupan kapital	**0,36 x**	**0,27 x**
Faktor zaduženosti		
Ukupne obaveze	97.633.346	89.308.125
Neraspoređena dobit + amortizacija	20.333.877	19.796.532
Ukupne obaveze / (Neraspoređena dobit + amortizacija)	**4,80 x**	**4,51 x**
POKAZATELJI PROFITABILNOSTI		
EBIT		
Reziltat pre oporezivanja	6.107.918	5.833.200
Neto finansijski rezultat	121.084	(82.292)
Neto rezultat iz vanrednih aktivnsoti	1.087.570	(580.051)
Rezultat prije troškova kamata i poreza	**7.316.572**	**6.495.543**
EBITDA		
Reziltat prije oporezivanja	6.107.918	5.833.200
Neto finansijski rezultat	121.084	82.292
Neto rezultat iz vanrednih aktivnosti	1.087.570	580.051
Rezervisanja	4.182.509	3.273.613
Amortizacija	14.512.408	14.210.643
Reziltat pre kamata, poreza i amortizacije	**26.011.489**	**23.979.800**

Ekonomičnost ukupnog poslovanja ukazuje da li preduzeće uspješno posluje, odnosno da li su ukupni prihodi veći od ukupnih rashoda. Minimalna prihvatljiva vrijednost bi trebalo da bude 1, a u slučaju CEDIS-a ona iznosi 1.06 pa se može zaključiti da CEDIS posluje u zoni ekonomičnog poslovanja.
Ekonomičnost redovnog poslovanja nam ukazuje na odnos između poslovnih prihoda i rashoda, i ona bi trebalo da bude veća ili jednaka od jedan. U 2018. godini ona je iznosila 1.33 to jest poslovni prihodi su za 1.33 puta veći od poslovnih rashoda.
Koeficijent novčane likvidnosti za 2018. godinu iznosi 0,39. Minimalna prihvatljiva vrijednost je u rasponu od 0.1 do 0.3. tako da je likvidnost Društva na odgovarajućem nivou.
Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje odnos obrtne imovine i kratkoročnih obaveza i trebalo bi da bude veći ili jednak od dva da bi preduzeće nesmetano otplatilo kratkoročne obaveze. On je za CEDIS u 2018. godini iznosio 2.34 i na odgovarajućem je nivou.
Koeficijent ubrzane likvidnosti u 2018. godini je iznosio 1.97 i veći je od jedan koliko je minimalni odgovarajući koeficijent.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA (NASTAVAK)

2.4 Racio pokazatelji (NASTAVAK)

Koeficijent finansijske stabilnosti za 2018. godinu iznosi 0.84. Za preduzeće kažemo da je finansijski stabilno ako ima ovaj koeficijent manji ili jednak jedinici.
Koeficijent zaduženosti pokazuje odnos između ukupnih obaveza i ukupne imovine, odnosno može li preduzeće iz svoje imovine isplatiti sve obaveze. Trebalo bi da bude manji ili jednak od jedne polovine, a u slučaju CEDIS-a za 2018. godinu on iznosi 0.23.
Koeficijent finansijskog leveridža pokazuje odnos između ukupnih obaveza i kapitala. Trebalo bi da bude manji ili jednak od jedne polovine.Za 2018. godinu on je iznosio 0.30.

2.4 Altmanov Model

Za potrebe Izvještaja, pripremili smo analizu Altmanovog modela i Z-ocjene za 2017. i 2018. godinu.
Rezultati su prikazani u narednoj tabeli.

ALTMANOV MODEL (Z-SCORE)	2017 31 Dec ACT (€)	2018 31 Dec ACT (€)
Tekuća imovina	97.265.327	92.361.615
Ukupna aktiva	370.789.657	416.662.809
X1: Tekuća imovina / Ukupna aktiva	**0,26 x**	**0,22 x**
Poslovni rezultat	5.821.469	5.585.889
Ukupna aktiva	370.789.657	370.085.184
X2: Poslovni rezultat / Ukupna aktiva	**0,02 x**	**0,02 x**
Kapital	273.156.311	327.354.684
Obaveze	97.633.346	89.308.125
X3: Kapital / Obaveze	**2,80 x**	**3,67 x**
Prihodi od prodaje	91.279.134	93.356.341
Ukupna aktiva	370.789.657	416.662.809
X4: Kapital / Obaveze	**0,25 x**	**0,22 x**
X1	1,20	1,20
X2	3,30	3,30
X3	0,60	0,60
X4	1,00	1,00
ALTMANOV Z-SCORE	**3,29**	**3,74**

Kriterijum		
Finansijski uspješno, visokih kreditnih performansi		
Gornja granica	1.000,00	1.000,00
Donja granica	2,99	2,99
Pravno lice koje posluje u sivoj zoni		
Gornja granica	2,99	2,99
Donja granica	1,82	1,82
Pravno lice u lošem finansijskom položaju		
Gornja granica	1,82	1,82
Donja granica	-	-

Altmanov Z-score pokazuje da je CEDIS uspješno Društvo visokih kreditnih performansi.

3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

IZJAVA O KORPORATIVNOM UPRAVALJANJU
Pravila korporativnog upravljanja u kompaniji zasnivaju se na relevantnim odredbama Zakona o privrednim društvima i Statuta kompanije i drugih internih procedura kojih se kompanija u potpunosti pridržava. Upravljanje i nadzor nad organizacijom, poslovanjem i kontrolom kompanije sprovodi se putem Skupštine Društva, Odbora direktora, Revizorskog odbora, Izvršnog direktora, Sekretara kompanije, Tima za internu reviziju i eksterne revizije.

3.1 Skupština Društva

Skupština Društva je najviši organ Društva koji donosi, mijenja i dopunjava Statut, bira i razrješava članove Odbora direktora, imenuje nezavisnog revizora, donosi odluke o raspolaganju imovinom Društva (kupovina, prodaja, zakup, zamjena, sticanje ili na drugi način raspolaganje) čija je vrijednost veća od 10% osnovnog kapitala Društva (imovina velike vrijednosti), odobrava zaključenje ugovora u vezi sa kupovinom imovine od Osnivača u svim slučajevima kada isplata prevazilazi jednu desetinu 1/10 osnovnog kapitala Društva utvrdjenog Statutom, Donosi investicione odluke vrijednosti preko jedne desetine 1/10 osnovnog kapitala Društva, usvaja godišnje finansijske izvještaje, Izvještaj revizora i Godišnji izvještaj o poslovanju, odlučuje o politici naknada i o naknadama članova Odbora direktora, odlučuje o raspodjeli dobiti i raspodjeli dividende, odlučuje o povećanju i smanjenju kapitala i drugim pitanjima u skladu sa zakonom.
Uloga, odgovornosti, učešće, redovni ili vanredni kvorum učesnika, predsjedavanje, dnevni red i vođenje postupaka Skupštine Društva opisani su Statutom i Poslovnikom o radu Skupštine Društva.
Skupštinu akcionara predstavlja Odbor Direktora Elektoprivrede Crne Gore, kao 100% vlasnika Crnogorskog Elektrodistributivnog Sistema d.o.o.

3.2 Odbor direktora

Odbor direktora je kolektivni organ upravljanja i rukovođenja Društva koji bira Skupština Društva. Odbor direktora sprovodi odluke Skupštine Društva, formuliše razvojnu politiku i strategiju kompanije, prati i kontroliše upravljanje kompanijom, obezbjeđuje sistem interne kontrole, određuje organizaciju kompanije, donosi odluke o investicijama u skladu sa Statutom Društva, usvaja godišnje planove poslovanja. Odbor direktora se sastoji od pet (5) članova koje bira Skupština Društva na period od jedne (1) godine i njime rukovodi Predsjednik Odbora direktora.
Predsjedavajući Odbora direktora ovlašćen je da: saziva i predsjedava sjednicama Odbora direktora, zadužen je za sprovođenje odluka Odbora direktora, obavlja poslove pripreme programa i razvojne strategije kompanije, koordinira i sprovodi poslovnu saradnju sa domaćim i stranim partnerima i međunarodnim organizacijama, obezbjeđuje informacije o cjelokupnom radu i poslovanju kompanije Odboru direktora u najkraćem roku.
Uloga, odgovornosti, predsjedavanje, dnevni red i vođenje postupaka Odbora direktora opisani su Statutom i Poslovnikom o radu Odbora direktora.

Odbor Direktora CEDIS-a čine:

- Miodrag Čanović – predsjednik Odbora direktora,
- Zoran Đukanović – član odbora direktora, Izvršni direktor,
- Dragan Laketić – član odbora direktora.
- Ivan Mitrović – član odbora direktora,
- Emil Djokić – član odbora direktora,

3. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE (NASTAVAK)

3.3 Revizorski odbor

Revizorski odbor imenuje Odbora direktora Društva.
Cilj Revizorskog odbora je da podrži Odbor direktora u ispunjavanju svojih odgovornosti koje se odnose na finansijsko izvještavanje, sisteme interne kontrole, proces revizije i usklađenost sa zakonskom regulativom i kodeksom ponašanja. Revizorski odbor prati sledeće postupke u kompaniji: efikasnost upravljanja rizicima, efikasnost sistema internih kontrola, korporativno finansijsko izvještavanje, aktivnosti interne i nezavisne eksterne revizije.
Revizorski odbor se sastoji od tri (3) člana a Predsjednik se bira između samih članova.
Sastav Revizorskog odbora Društva u 2018. godini bio je:

- Žana Kasalica
- Dr.Jovan Đurašković
- Obrad Glomazić

3.4 Interna revizija

Internu reviziju vrši Tim za internu reviziju kroz radna mjesta čiji je djelokrug rada utvrđen Zakonom. Zadatak Tima za internu reviziju je da obezbijedi, putem periodičnih procjena, da su identifikacione procedure i upravljanje rizicima koje sprovodi menadžment, adekvatnog karaktera, da sistem interne kontrole djeluje efikasno i da su informacije koje se prenose Izvršnom direktoru u odnosu na sistem interne kontrole pouzdane i odgovarajućeg kvaliteta.
Tim za Internu reviziju prati implementaciju preporuka koje je sačinila u postupku interne revizije. Ukoliko postoje, povezani zaključci se periodično saopštavaju izvršnom direktoru i Revizorskom odboru.

4. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

4.1 Zaštita životne sredine

Osnovna djelatnost CEDIS-a je distribucija električne enrgije koja spada u jednu od najčistijih djelatnosti, pri čijim redovnim aktivnostima nema emisija u vazduh i vode.
U skladu sa Zakonom o životnoj sredini, Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu u CEDIS-u su sprovedene sljedeće aktivnosti:

- CEDIS, kao izvorni proizvođač otpada, sa otpadom postupa u skladu sa Planom upravljanja otpadom CEDIS-a za period 2017 – 2020.g, na koji je dobijena saglasnost Agencije za zaštitu prirode i životne sredine. Za potrebe privremenog odlaganja otpada zakupljen je skladišni prostor u Baru.
- U 2018.godini CEDIS je ovlašćenim sakupljačima predao 210,089t opasnog otpada, 37,66t neopasnog otpada i 66,53t otpadnih vozila.
- U skladu sa zakonskim propisima, CEDIS je Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine, organima lokalne uprave i Zavodu za statistiku dostavio godišnji izvještaj o otpadu.

Pri izgradnji novih objekata, u skladu sa Zakonom o procjeni uticaja na životnu sredinu, Agenciji za zaštitu prirode i životne sredine je dostavljena Dokumentacija za potrebu odlučivanja o procjeni uticaja na životnu sredinu na osnovu koje je Agencija donijela odluku da je za predmetni projekat izgradnje Skladišta za opasan otpad potrebna izrada Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu, na osnovu kog je urađen Elaborat o procjeni uticaja na životnu sredinu, a koji je sastavni dio tehničke dokumentacije za Projekat Skladišta.

CEDIS, kao partner učestvuje u projektu koji, u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, razvija UNDP – „Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži PCB u Crnoj Gori“, a koji se odnosi na bezbjedno upravljanje opremom i otpadom koji sadrži PCB. Cilj projekta je da se do kraja 2021. godine

4. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (NASTAVAK)

4.1 Zaštita životne sredine

otpad i oprema koja sadrži PCB ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili kao otpad izveze do postrojenja za uništavanje. UNDP je sa kompanijom „Rade Končar Servis“sklopio Ugovor za uzorkovanje izolacionog ulja iz 510 transformatora sa STS-a. CEDIS je sa istom kompanijom sklopio Ugovor za ispitivanje sadržaja piralena u sistemu koji se odnosi na uzorkovanje i ispitivanje, screening metodom, izolacionog ulja iz 1664 transformatora sa STS-a. U 2018.godini ukupno je uzorkovano i screening metodom ispitano ulje iz 482 transformatora sa STS-a. Realizacija ovih aktivnosti biće nastavljena tokom 2019.godine.

U skladu sa Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Sl. list CG“ br. 35/13) i Pravilnikom o vrstama zatečenih značajnih izvora nejonizujućih zračenja za koje se izrađuje studija ("Službeni list Crne Gore", br. 42/15) CEDIS je prepoznat kao vlasnik zatečenih izvora nejonizujućeg zračenja. Zakonom je definisana obaveza izrade Studije korišćenja izvora nejonizujućeg zračenja. Nosilac aktivnosti na izradi Studije je Agencija, za koju još uvjek nije raspisan tender, a vlasnici izvora nejonizujućeg zračenja su u obavezi da finansiraju izradu Studije. Krajem 2018.godine CEDIS je pokrenuo aktivnosti za ugovaranje usluge mjerenja jačine elektromagnetnog polja niskih frekvencija na 11 lokacija u Podgorici, koje se nalaze u blizini škola i dječijih vrtića. Za realizaciju usluge izabran je Univerzitet Crne Gore – Elektrotehnički fakultet u Podgorici sa kojim će biti sklopljen Ugovor.

U skladu sa obavezama koje proističu iz Zakona o zaštiti i zdravlju na radu, kao i sa ciljem poboljšanja zaštite i bezbjednosti tokom 2018.godine CEDIS je dobio sertifikat za primjenu sistema menadžmenta bezbjednošću i zdravljem na radu u skladu sa zahtjevima standarda OHSAS 18001:2007 (MEST OHSAS 18001:2010) za obim sertifikacije Distribucija električne energije.

U cilju zaštite od požara, vrši se redovna, polugodišnja, kontrola hidranata i protivpožarnih aparata. U 2018.godini realizovana je obuka 425 zaposlena u CEDIS-u za pružanje prve pomoći i 61 zaposlenog za rukovanje protivpožarnim aparatima.

Od Ministarstva rada i socijalnog staranja dobijeno Rješenje broj: 170-86/18-3 od 18.12.2018.godine kojim se CEDIS ovlašćuje da može obavljati sledeće poslove zaštite i zdravlja na radu iz čl. 40 i 43 Zakona o zaštiti i zdravlju na radu:

- Ispitivanje uslova radne sredine (buka, osvjetljenost i mikroklima);
- Izradu akta o procjeni rizika, sa predlogom mjera za njihovo otklanjanje;
- Periodične preglede i ispitivanja sredstava za rad, električnih i drugih instalacija i sredstava i opreme lične zaštite na radu;
- Reviziju (ocjenu) tehničke dokumentacije sa aspekta primjenjenosti mjera zaštite, tehničkih propisa i standarda, radi utvrđivanja obezbjeđenosti zaštite zaposlenih u objektima za koje je urađena tehnička dokumentacija, za procese rada koji će se obavljati u njima;
- Osposobljavanje i provjeru osposobljenosti za bezbjedan rad zaposlenih;
- I ostale poslove iz člana 40 Zakona o zaštiti i zdravlja na radu.

4. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE (NASTAVAK)

4.2 Društvena – korporativna odgovornost

CEDIS aktivnostima realizovanim u okviru društveno-odgovornog poslovanja tokom 2018. godine postepeno usvaja DOP kao zlatni standard poslovanja kompanije.
Pomenuto potvrđuje i nagrada Unije poslodavaca koja je prethodne godine CEDIS-u pripala za društveno odgovorno poslovanje u oblasti “Briga za zaposlene” u kategoriji velikih preduzeća.
Tokom prethodne godine utrošeno je 146.150 eura, od kojih je najviše sredstava opredjeljeno za podršku sportskim organizacijama i događajima.
Nastavlja se saradnja sa KCCG, čime se ovaj partnerski odnos dodatno osnažuje i dobija na značaju u javnoj sferi.
Gledano iz aspekta analize medijskih objava, najviše pozitivnog odjeka izazvale su aktivnosti realizovane u okviru oblasti obrazovanja, sa akcentom na takmičenje “Energija u žici”. Takmičenje “Energija u žici” je aktivnost CEDIS-a koja je u prethodnoj godini bila medijski najzastupljenija sa 25 objava u štampanim i elektronskim medijima. Takodje takmičenje je ispraćeno i na društvenim mrežama medija, CEDIS-a i obrazovno-vaspitnih ustanova.

Društevno-odgovorno poslovanje postaje nezaobilazna oblast djelovanja uspješnih kompanija koje posluju u razvijenim zemljama. Naime, adekvatna uključenost u zajednicu postaje jedan od imperativa poslovanja, bez obzira na osnovnu djelatnost kompanija. Ukoliko CEDIS bira da se uključi u ovaj trend neophodno je u narednom periodu forsirati strateški pristup u ovoj oblasti i djelovati u pravcu veće realizacije planova koji razrađuju aktivnosti iz oblasti DOP-a.

Tabelarni prikaz sredstava utrošenih u okviru DOP-a po oblastima:

OBLASTI	IZNOS	učešće %
OBRAZOVANJE	17.400	12%
ZDRAVSTVO	30.000	21%
SPORT	53.200	36%
KULTURA	27.750	19%
ZAJEDNICA	15.000	10%
OSTALO	2.800	2%
UKUPNO	**146.150**	**100%**

Aktvnost su umjerene i na pružanje podrške humanitarnim, zdravstvenim, obrazovnim, kulturnim, naučnim, sportskim i ekološkim projektma, pa je tako CEDIS donirao sredstva za liječenje djece, u okviru Teletona, a omogućili smo i nabavku pedijatrijskog kardiološkog ultrazvuka za potrebe Instituta za bolesti djece. Podržali smo održavanje Revije nacionalnih pozorišta iz regiona koji su gostovali u CNP-u i aktvnost Igračkoteke i razvojnog centra NVO Udruženje roditelja.

Ponosni smo sponzori Vaterpolo i plivačkog saveza Crne Gore, a finansijski smo podržali i druge sportske insitucije, pojedince i projekte. Na ovaj način CEDIS doprinosi zajednici i aktivno učestvuje u razvoju našeg društva, što treba da bude cilj svake odgovorne kompanije. U narednom periodu svi zajedno radićemo na promociji kompanije i njenih vrijednosti, na jačanju povjerenja javnosti i na uspostavljanju novih kanala komunikacije. Nastavićemo, takođe, da pružamo podršku zajednici i uspješnim pojedincima i studentma.

5. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Društvo ima jasan plan i viziju razvoja za naredni petogodišnji period.

U cilju ostvarenja tog plana poseban akcenat će biti na smanjenju gubitaka električne energije u distributivnom sistemu, odnosno na dostizanju nivoa gubitaka odobrenih od strane Agencije. Smanjenju gubitaka električne energije u prethodnom periodu je posebno doprinio projekat unaprjeđenja mjerenja potrošnje koji se već nekoliko godina vrlo uspješno realizuje u Crnoj Gori i kroz koji je do sada uloženo oko 100 miliona eura. Takođe, veoma važan elemenat budućeg razvoja Društva je ostvarivanje jednakih uslova isporuke i kvaliteta električne energije za sve korisnike distributivnog sistema.

U sistemu daljinskog očitavanja trenutno je 76% korisnika. Zakonom o energetici najmanje 85% potrošača treba biti opremljeno savremenim sistemom mjerenja i ostvarenje ovog cilja se očekuje tokom 2019. godine to jest kompletiranjem III Faze AMM projekta.

Crnogorski elektrodistributivni sistem je sa Konzorcijumom kojeg čine “Mezon” d.o.o. Danilovgrad, “Electro Team” d.o.o. Budva i “Ramel” d.o.o. Nikšić zaključio Okvirni sporazum, vrijedan 22,4 miliona eura. Okvirni sporazum potpisuje se na period od 24 mjeseca za potrebe Projekta revitalizacije srednjenaponske (SN) i niskonaponske (NN) elektroenergetske mreže na cijeloj teritoriji Crne Gore. Projekat revitalizacije SN i NN mreže dio je Plana investicija za period od 2019. do 2021. godine, kojim je predviđena realizacija investicionih projekata u iznosu od 81,6 miliona eura.

Kroz ovaj projekat će se u periodu od 2019. do 2021. godine u SN mreži adaptirati oko 480 km mreže, što čini oko 13% SN nadzemne mreže i oko osam hiljada stubnih mjesta, dok će u okivru NN mreže biti adaptirano 990 km mreže i oko 28 hiljada stubnih mjesta. Značajan dio sredstava biće izdvojen za revitalizaciju srednjenaponske i niskonaponske mreže sa koje se napaja ruralno područje opština na sjeveru.

Naša kompanija je u prethodnom periodu izdvojila i dodatnih 4 milona eura za revitalizaciju srednjenaponske mreže i raspisala javni poziv za nabavku radova za potrebe Drugog projekta revitalizacije srednjenaponske mreže na cijeloj teritoriji Crne Gore.

U okviru Operativne Direkcije u funkciji je Sektor za obuku, koji će se baviti obukom zaposlenih elektro struke.

Projekat SCADA je počeo da se uvodi, a on se odnosi na upravljanje i automatizaciju srednjenaponske distributivne mreže u cilju povećanja efikasnosti rada i smanjenja trajanja ispada. Drugi značajni projekti su: izgradnja i korišćenje optičke infrastrukture kao dodatnog izvora prihoda, digitalizacija radio veza i opremanje TS 35/10 kV brojilima za daljinsko očitavanje.

U planu je ulaganje od skoro 1 milion eura u zaštitu životne sredine. Kao dio sveobuhvatne strategije rada na zaštiti životne sredine, CEDIS u saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, učestvuje u projektu UNDP “Sveobuhvatno ekološki prihvatljivo upravljanje otpadom koji sadrži polihlorovane bifenile (PCB) u Crnoj Gori”, sa cijem da se do 2020. godine takav otpad i oprema ukloni iz upotrebe, dekontaminira ili izveze do postrojenja za uništavanje. Daljem razvoju i rastu CEDIS-a doprinose i zaposleni koji svojim inicijativama i rešenjima pospješuju efikasnost rada.

6. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

Istraživanje, razvoj i ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Kako bi se posvetila posebna pažnja razvoju organizacije i zaposlenih u 2017. godini je formiran poseban organizacioni oblik u okviru Sektora za ljudske resurse, opšte poslove i korporativne komunikacije i to Služba za razvoj organizacije.

U 2018. godini sproveo se značajan broj profesionalnih (specijalističkih) obuka, kao i obuke za razvoj “mekih” i liderskih vještina, kao i radionice i događaji koje doprinose razvoju timskog rada (eng. “team building”).

Specijalističke obuke su vršene u raznim oblastima: počev od usko-stručnih obuka vezanih za upravljanje i održavanje određenih postrojenja, preko obuka iz oblasti IT tehnologija, revizije i računovodstva, oblasti javnih nabavki, pravnih, regulatornih poslova, poslova vezanih za zaštitu na radu, zaštitu životne sredine, ljudskih resursa i odnosa sa javnošću.

Za menadžment i zaposlene od posebnog značaja za Poslodavca u 2017.godini započet je ciklus obuka iz liderskih vještina, a u 2018. godini nastavljen modulom: ’’ Upravljanje vremenom i stresom’’. Ovaj modul je pohađalo 85 zaposlenih. U okviru stručnog osposobavljanja zaključeno je niz ugovora i spovedeno više radionica i obuka koje se odnose na stručno osposobljavanje zaposlenih iz oblasti bezbjednosti na radu, zaštite od požara i prve pomoći za koje je obučeno 426 zaposlenih.

U 2018. godini kroz različite vrste obuka prošlo je ukupno 817 zaposlenih.

Osim razvoja zaposlenih radilo se i na razvoju organizacije i regulisanju procesa, pa je tako u 2018. godini usvojen 31 interni akt koje definišu različite oblasti. Svrha donošenja ovih internih akata (pored procedura dio interne regulative su i pravilnici, uputstva, protokoli, normativi, povelja itd.) jeste usklađivanje poslovanja sa evropskim standardima i modelima za kompanije koje se bave istom ili sličnom djelatnošću. Procedure su objedinjene i uvijek lako dostupne, pružaju jasna pravila, lako su razumljive i u prilogu istih nalaze se obrasci koji se odnose na oblast koju konkretna procedura uređuje (odluke, nalozi, zahtjevi itd.) koji umnogome ubrzavaju i pojednostavljuju proces svakodnevnog poslovanja. Među najvažnijima Pravilnicima izdvajamo: Pravilnik o rješavanju stambenih potreba (prečišćeni tekst), Pravilnik o organizaciji, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o sistematizaciji radnih mjesta, Politika zaštite i zdravlja na radu, Pravilnik o zaštiti ličnih podataka, Pravilnik o poslovnoj tajni i Povelja Interne revizije.

7. INFORMACIJE O OTKUPU SOPSTVENIH AKCIJA, ODNOSNO UDJELA

Pravno lice Crnogorski Elektrodistributivni Sistem d.o.o. na dan 31.12.2018. godine nema niti je posjedovalo tokom 2018. godine otkupljene sopstvene akcije/udjele.

8. POSLOVNE JEDINICE

Društvo je organizovalo poslovanje kroz Direkcije i Sektore, što se može videti u organizacionoj strukturi i nema formiranih posebnih poslovnih jedinica.

9. PODACI O FINANSIJSKIM INSTRUMENTIMA OD ZNAČAJA ZA PROCJENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA

Finansijski instrumenti Društva uključuju dugoročne finansijske plasmane, potraživanja i druga sredstva, kredite, gotovinu, obaveze prema dobavljačima i ostale kratkoročne obaveze koji proizilaze direktno iz poslovanja.

Na dan izvještavanja Društvo je imalo oročene depozite kod komercijalnih banaka u Crnoj Gori u iznosu od 43.500.000 eura a od kojih očekuje generisanje priliva gotovine za potrebe upravljanjem likvidnosti.
Dugoročne kreditne obaveze Društva iznose 20.555.682 eura, a po osnovu najznačajnijih investicionih projekata ugradnje brojila sa daljinskim očitavanjem u distributivnoj mreži.

U nastavku su date karakteristike i namjena preuzetih investicionih kredita:

- Kredit od EBRD-a za finansiranje III Faze AMM projekta

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) na dan 31. decembar 2018. je povučen u iznosu od 16.000.000 eura. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD-om dana 17. maja 2017. godine.
Namjena kredita je finansiranje projekta instalacije brojila za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije uz rekonstrukciju distributivne mreže.
Ukupan iznos investicije je procijenjen na 39.000.000 eura od čega se 32.000.000 eura finansira iz kredita EBRD. Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3,75% na povučena sredstva a kamata na nepovučeni dio iznosi 0.5%.

- Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG (nepovučena sredstva) za finansiranje II Faze AMM projekta

Kredit od Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) preuzet od EPCG po osnovu „Ugovora o regulisanju medjusobnih prava, obaveza i odgovornosti po osnovu Ugovora o zajmu br.10-00-13556 od 26.11.2010.g. i Anexa i Ugovora o zajmu br. 10-00-19983 od 03.04.2014.g. za neiskorisceni dio sredstava“br.10-10-23000 od 30.12.2016., na dan 31. decembar 2017. je povučen u iznosu od 6.692.661 eura. Ugovor o kreditu je potpisan sa EBRD-om dana 25. novembra 2010. godine. Namjena kredita je finansiranje nabavke i instalacije uređaja za daljinsko očitavanje potrošnje električne energije (faza II AMM projekta).
Ugovorom je definisana varijabilna kamata 6m Euribor + 3,5% a kamata na nepovučeni dio kredita iznosi 0.5%.

10. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišni rizik (koji obuhvata rizik kamatne stope I rizik cijena), rizik likvidnosti i rizik tokova gotovine. Društvo nije izloženo valutnom riziku. Upravljanje rizicima u Društvu usmjereno je na nastojanje da se u nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih cijena, kao što su rizik od promjene kamatne stope i valutni rizik, koji će uticati na rezultat Društva ili vrijednost njegovih finansijskih instrumenata.

Cilj upravljanja tržišnim rizikom je upravljanje i kontrola izloženosti tržišnom riziku u okviru prihvatljivih granica, uz optimizaciju prinosa.

Rizik od promjene kamatne stope

Društvo je izloženo raznim rizicima koji kroz efekte fluktuacija na tržištu kamatne stope utiču na finansijsku poziciju i tokove gotovine Društva.

Rizik promjene kamatne stope je rizik da će budući novčani tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati zbog promjene tržišnih kamatnih stopa. Izloženost Društva riziku od promjene kamatnih stopa na tržištu odnosi se prvenstveno na kredit odobren od strane vlasnika Društva i kredit odobren od EBRD-a.

Društvo vrši analizu izloženosti riziku od promjene kamatnih stopa na dinamičkoj osnovi uzimajući u obzir alternativne izvore finansiranja i refinansiranja, prije svega za dugoročne obaveze, jer one predstavljaju najznačajniju kamatonosnu poziciju.

Na dan 31. decembra 2018. godine saldo pozajmica Društva odnosi se na finansijske instrumente sa varijabilnom kamatnom stopom koja zavisi od EURIBOR-a. Obzirom da su kreditni angažmani vezani za EURIBOR postoji kamatni rizik sa aspekta zaduživanja kod banaka i ostalih finansijskih institucija.

Finansijski instrumenti sa fluktuirajućom kamatnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene kamatnih stopa, a finansijski instrumenti sa fiksnom stopom čine tokove gotovine Društva podložne riziku promjene tržišnih kamatnih stopa.

Kreditni rizik

Kreditni rizik je rizik da ugovorna strana neće ispuniti svoje obaveze u vezi sa finansijskim instrumentom, što bi dovelo do finansijskih gubitaka. Društvo je izloženo kreditnom riziku kroz aktivnosti finansiranja, uključujući gotovinu i depozit kod banaka, potraživanja i druga sredstva. Društvo posluje sa renomiranim bankama i finansijskim institucijama u Crnoj Gori.

Izloženost Društva kreditnom riziku dijelom se odnosi na gotovinu kod banaka i kratkoročne plasmane kod banaka, uvećanu za pripadajuću obračunatu kamatu. Društvo ublažava izloženost kreditnom riziku plasiranjem sredstava samo kod određenih banaka koje su ocjenjene kao prihvatljive na osnovu sprovedene analize relevantnih kriterijuma, kao što su adekvatnosti kapitala, likvidnosti i kreditne sposobnosti.

Ostali rizici

U odnosu na rizične oblasti, radna mjesta i procese rada posebno izložene narušavanju integriteta i potencijalnoj korupciji Društvo je identifikovalo sledeće rizične oblasti u skladu sa vjerovatnoćom i posledicom rizika upotrebom matrice rizika (vjerovatnoća (1-10) x posljedica (1-10).

Oblasti rizika	Procijenjeni rizik
1. Rukovođenje i upravljanje	Nizak
2. Kadrovska politika, etično i profesionalno ponašanje zaposlenih	Nizak
3. Planiranje i upravljanje finansijama	Srednji
4. Čuvanje i bezbjednost podataka i dokumenata	Srednji
5. Odnosi sa javnošću	Nizak
6. Slobodan pristup informacijama	Srednji
7. Odnos sa korisnicima	Nizak

Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti je rizik da Društvo neće moći da ispuni svoje obaveze. Društvo upravlja likvidnošću na način da sve preuzete obaveze izmiri u trenutku dospijeća.

Društvo ima dovoljnu količinu visoko likvidnih sredstava, koja mu omogućava da ispuni svoje obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze kada dospiju. Krajnja odgovornost za upravljanje rizikom likvidnosti je na rukovodstvu Društva. Društvo upravlja rizikom likvidnosti stalnom kontrolom aktuelnih i projekcija novčanih tokova. Društvo ne koristi finansijske derivate.

Projekcija ukupnih tokova gotovine vrši se na nivou Društva. Služba finansija prati kontinuirano likvidnost Društva kako bi obezbijedila dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

Višak gotovine iznad nivoa potrebnog za upravljanje obrtnim kapitalom polaže se kao višak gotovine na kamatonosne tekuće račune, oročene depozite, uz odabir instrumenata sa odgovarajućim rokom dospijeća.

Operativni rizik

Obzirom da Društvo posluje u industriji koja je regulisana od strane RAE koja definiše maksimalno odobreni prihodi iz regulisane delatnosti, Društvo je izloženo operativnom riziku kroz odstupanje ključnih operativnih parametara od onih koji su korišćeni za potrebe definisanja maksimalno odobrenih prihoda.

Neki od ključnih uzroka operativnog rizika su:

1) Gubici u distribuciji električne energije

RAE odobrava 8.43% dozvoljenih tehničkih gubitaka u distributivnom sistemu. CEDIS je u 2018. godini ostvario gubitke od 13,83%. Obzirom da se gubici iznad dozvoljenih moraju nadoknaditi iz prihoda CEDIS-a, svako povećanje ostvarenih gubitaka iznad dozvoljenih predstavlja značajan poslovni rizik za Društvo. Pored tehničkih razloga za nastanak gubitaka, ovim gubicima doprinosi i neovlašćena potrošnja od strane krajnjih korisnika. CEDIS aktivno radi na smanjivanju ostvarenih gubitaka pa je tako u 2018. godini zabilježeno 1.13% manje gubitaka nego u 2017. godini i pored veće bruto potrošnje. Društvo sprovodi niz aktivnosti u cilju smanjenja gubitaka i to kroz unapređenje sistema merenja potrošnje, smanjenje nelegalne potrošnje, uvođenje sistema za daljinsko očitavanja kontrolom mjernih mjesta itd.

2) Operativni troškovi

Troškovi poslovanja Društva nastali u cilju obavljanja regulisanje djelatnosti predstavljaju važan elemenat u formiranju maksimalno odobrenih prihoda. S tim u vezi, svako odstupanje ostvarenih operativnih troškova u odnosu na iznos odobren za regulatorni period, predstavlja potencijalni rizik za finansijsku poziciju Društva. Iz tog razloga, Društvo ima razvijenu metodologiju praćenja troškova i kontrole odstupanja, gde su sve kategorije troškova alocirane na vlasnike, tj. odgovorna lica. Mjesečnim praćenjem ostvarenih rashoda i poređenje sa budžetom omogućuje rukovodstvu Društva da na vrijeme identifikuje materijalna odstupanja i od odgovornih lica za te kategorije zatraži korektivne mjere u cilju kontrole daljih odstupanja.

3) Neregulisana delatnost

Društvo može ostvarivati prihode iz dodatnih neregulisanih djelatnosti uz odobrenje regulatornog tjela. Svaka odluka o ulasku u takve aktivnosti se detaljno ispituje i provjerava, a zatim prati realizacija, kako bi se svi efekti na finansijsku poziciju i rezultate poslovanja držali pod kontrolom i minimizirali bilo kakvi negativni efekti usled realizacije koja odstupa od očekivane.

Finansijski rizik - Osnovna djelatnost Društva ne zahtijeva oslanjanje Društva na finansijske instrumente koji bi značajnije mogli da utiču na finansijski položaj i uspješnost poslovanja Društva.
Rizici kojima je Društvo izloženo, prikazani su u tabeli u nastavku:

Uzrok rizika	Vrsta rizika	Vjerovatnoća	Uticaj
Potraživanja	Finansijski rizik	Mala	Srednji
Gubici na mreži	Operativni	Srednja	Srednji
Operativni troškovi	Operativni	Srednja	Nizak
Kvalitet napajanja	Operativni	Srednja	Srednji
Depoziti	Finansijski	Mala	Nizak
Investicije	Operativni	Velika	Srednji

Vjerovatnoća:

- **Velika** – Velika vjerovatnoća da će se rizičan slučaj dogoditi;
- **Srednja** – Postoji određena vjerovatnoća da se rizični događaj dogodi;
- **Mala** – Vjerovatnoća da će se dogoditi rizični događaj je mala ili ne postoji.

Uticaj:

- **Visok** – Posljedice odigravanja rizičnog događaja mogu dovesti do prestanka poslovanja ili u velikoj mjeri uticati na nastavak poslovanja organizacije;
- **Srednji** – Posljedice rizičnog događaja negativno utiču na misiju i viziju organizacije;
- **Nizak** – Posljedice mogu da utiču na svakodnevne operativne procese koji se odvijaju unutar organizacije.

BDO d.o.o. Podgorica
Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 120
81000 Podgorica
Montenegro
Tel: +382 20 228 449
Fax: +382 20 228 449

www.bdo.co.me

BDO d.o.o. Podgorica, privredno društvo osnovano u Crnoj Gori, je članica BDO International Limited, kompanije sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u Velikoj Britaniji i dio je međunarodne BDO mreže firmi članica.
BDO je brend ime za BDO mrežu i za svaku BDO firmu članicu.

BDO d.o.o. Podgorica, a limited liability company incorporated in Montenegro, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.
BDO is the brand name for the BDO network and for each of the BDO member firms.